

Konstnärliga högskoleutbildningars bidrag till kompetensförsörjning

Konstnärliga högskoleutbildningars bidrag till kompetensförsörjning
Rapport 2026:4

Utgiven av Universitetskanslersämbetet

Författare: Mikael Ärnhage, Ellen Ellfolk Kenttä

Diarienummer: 111-00112-25

Universitetskanslersämbetet • Kabyssgatan 4D, 120 30 Stockholm
tfn 08-563 085 00 • e-post registrator@uka.se • www.uka.se

Innehåll

Sammanfattning.....	4
Inledning.....	6
Bakgrund.....	9
Konstnärliga högskoleutbildningar.....	9
Kulturella och kreativa branscher.....	11
Sysselsättning bland examinerade från konstnärliga utbildningar.....	13
Uppföljning av examinerade 2013–2022.....	13
Sju av tio var kulturellt och kreativt sysselsatta 2023.....	17
Sysselsatta i kulturella och kreativa yrken.....	29
Behov och förutsättningar för kompetensutveckling.....	31
Avslutande diskussion.....	41
Referenser.....	45
Bilaga 1. Tabeller.....	47
Bilaga 2. Data och metod.....	51

Sammanfattning

Denna rapport utgör återrapporteringen av UKÄ:s uppdrag att följa upp de konstnärliga högskoleutbildningarnas bidrag till kompetensförsörjningen inom kulturella och kreativa branscher, enligt myndighetens regleringsbrev för 2025.¹

Majoritet sysselsatta i kulturella och kreativa branscher och yrken

I rapporten har vi, med hjälp av registerdata, följt upp sysselsättningen för 9 350 personer som tog en konstnärlig examen under tioårsperioden 2013–2022. Två tredjedelar av de examinerade tog examen inom inriktningarna design, musik eller fri konst, medan övriga var fördelade på elva andra inriktningar.

Totalt var 87 procent av de examinerade som var bosatta i Sverige år 2023 sysselsatta. En majoritet av de sysselsatta – 69 procent – hade en kulturell och kreativ sysselsättning. De var antingen verksamma i en kulturell och kreativ bransch, eller i ett yrke som är kulturellt och kreativt. Andelen var något högre bland män (70 procent) än bland kvinnor (68 procent).

Uppföljningen visar också att andelen med kulturell och kreativ sysselsättning ökade något över tid – från 67 procent ett år efter examen till 71 procent fem år efter examen.

Bland dem som tagit en konstnärlig examen och var kulturellt och kreativt sysselsatta under 2023 framgår att:

- Drygt hälften var företagare eller kombinatörer, vilket betyder att de kombinerade anställning med företagande. Andelen företagare och kombinatörer varierade beroende på examensinriktning. Till exempel var andelen högre bland examinerade inom fri konst och musik jämfört med inom design.
- De sysselsatta var spridda över flera sektorer på arbetsmarknaden. En stor majoritet – 73 procent – hade sin huvudsakliga sysselsättning i näringslivet. Andelen var högst bland examinerade inom design och lägst bland dem med

¹ Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Universitetskanslersämbetet. U2024/02837 (delvis)/U2024/02859.

examen inom musik. Näst vanligaste sektor var kommunerna, där 11 procent var sysselsatta.

- De flesta hade den kulturella och kreativa sysselsättningen som sin största förvärvskälla under året.
- Sex av tio var sysselsatta inom branschområdena scenkonst, litterärt och konstnärligt skapande samt design. Det speglar de vanligaste examensinriktningarna.

De konstnärligt examinerade som inte hade en kulturell och kreativ sysselsättning år 2023 fanns inom olika delar av arbetsmarknaden. Vanligast var utbildningssektorn.

Olika behov av kompetensutveckling

För att uppnå en väl fungerande kompetensförsörjning behöver yrkesverksamma ha goda möjligheter till livslångt lärande och kompetensutveckling. Både arbetsmarknadsaktörer och lärosäten pekar på att såväl högskolan som andra utbildningsanordnare behövs för att möta de varierade behov som finns.

En enkät som besvarats av 34 olika aktörer på arbetsmarknaden visar att ett flertal bedömer att yrkesverksamma inom deras branscher har behov av kompetensutveckling inom företagande och entreprenörskap. Dessutom lyfter fler än hälften behov inom upphovsrätt, artificiell intelligens (AI) samt digitalisering och teknik. Samtidigt är arbetsmarknadsaktörerna delade kring om högskolan eller andra utbildningsanordnare är bäst lämpade att erbjuda kurser inom dessa områden. Bland aktörer som bedömer att det finns kompetensutvecklingsbehov inom konstnärliga kunskaper och färdigheter finns däremot en samstämmighet kring att högskolan är relevant. Enkätresultaten ska ses som indikationer på behov och speglar de svarande aktörernas uppfattningar.

Lärosätena beskriver att de har ett brett utbud av kurser för yrkesverksamma, men att möjligheten att möta olika behov bland annat påverkas av ekonomiska förutsättningar och den tid det tar att utveckla utbildningar.

Inledning

UKÄ fick i regleringsbrevet för 2025² i uppdrag att följa upp de konstnärliga högskoleutbildningarnas bidrag till kompetensförsörjningen inom kulturella och kreativa branscher (KKB), mot bakgrund av regeringens strategi för företag inom dessa branscher.³ Den här rapporten utgör återrapporteringen av uppdraget.

I regeringens strategi ingår en god kompetensförsörjning och möjlighet till livslångt lärande i ett av de prioriterade områdena. Samtidigt som de konstnärliga högskoleutbildningarna är små sett till antalet studenter, beskrivs de som centrala för kompetensförsörjningen inom kulturella och kreativa branscher. Det konstnärliga skapandet framhålls som kärnan i branscherna, och individer med kreativ yrkeskunskap och kulturell kompetens som den främsta resursen.

För att uppnå en väl fungerande kompetensförsörjning behöver yrkesverksamma enligt strategin också ha goda möjligheter till livslångt lärande och kompetensutveckling. Exempelvis har den snabba digitaliseringen och utvecklingen av artificiell intelligens (AI) förändrat förutsättningarna i flera yrken under senare år. Samtidigt är projektanställningar och egenföretagande vanligt inom de kulturella och kreativa branscherna, vilket kan försvåra deltagandet i kompetensutveckling.

Det finns också skäl att beakta de konstnärliga högskoleutbildningarnas roll i ett bredare perspektiv. En viktig aspekt av dessa utbildningar är att de skapar utrymme för kreativitet, experimenterande och nya idéer som kan leda till utveckling som ännu inte går att förutse. Utbildningarna har även en viktig funktion att fylla i att högskolan ska vara en miljö där oväntade perspektiv och framtida arbetsmarknadsnischer kan växa fram.⁴

² Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Universitetskanslersämbetet. U2024/02837 (delvis)/U2024/02859.

³ Skr. 2023/24:111. *Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher.*

⁴ SOU 2015:70. *Högskoleutbildning under 20 år.* Betänkande av Utredningen om högskolans utbildningsutbud.

Vad följer vi upp?

I rapporten följer vi upp de konstnärliga högskoleutbildningarnas bidrag till kompetensförsörjningen inom kulturella och kreativa branscher på flera sätt. Med hjälp av registerdata, enkäter och kompletterande underlag beskriver vi bland annat:

- i vilken utsträckning personer med konstnärlig examen är sysselsatta inom kulturella och kreativa branscher och yrken, samt vilken annan sysselsättning de har
- vilken utbildningsbakgrund sysselsatta inom kulturella och kreativa yrken har
- vilken uppfattning aktörer på arbetsmarknaden har om behov av kompetensutveckling och lärosätenas förutsättningar att möta dessa behov.

En komplettering av andra uppföljningar

Denna uppföljning kompletterar tidigare kunskap om sysselsättningen bland examinerade från konstnärliga högskoleutbildningar. Statistik visar att denna grupp har svårare att etablera sig på arbetsmarknaden än många andra högskoleutbildade. Av dem som tog en konstnärlig examen läsåret 2021/22 var endast 41 procent etablerade 1–1,5 år efter examen, vilket gällde både kvinnor och män. Det var en betydligt lägre andel än bland dem som tog en yrkesexamen (91 procent) eller en generell examen (79 procent).⁵

Etableringsstatistiken för konstnärligt högskoleutbildade är samtidigt inte direkt jämförbar med motsvarande uppgifter för andra grupper. För att räknas som etablerad krävs att personen har en viss inkomstnivå och inte någon förekomst av arbetslöshet under året. Konstnärligt utbildade har ofta ojämna inkomster och många är kombinatorer, med inkomst både från anställningar och eget företagande. En del försörjer sig också delvis genom stipendier och bidrag som är skattefria och inte syns i inkomststatistiken.⁶ I denna uppföljning följer vi därför upp examinerade från konstnärliga högskoleutbildningar i ett bredare perspektiv, där sysselsättning beaktas oavsett inkomstnivå eller förekomst av perioder med arbetslöshet.

⁵ UKÄ (2025). *Etablering på arbetsmarknaden efter studier i högskolan - examinerade på grundnivå och avancerad nivå 2021/22*. Dnr 51-00048-25.

⁶ Myndigheten för kulturanalys och Konstnärsnämnden (2025). *Konstnärers inkomster. Jämförelser mellan populationer i den skapande kärnan av KKB och övriga förvärvsarbetande*. 2025-10-30.

Data och metod

Den statistiska uppföljningen bygger på registeruppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB) och omfattar data från Universitets- och högskoleregistret samt Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA). I LISA ingår uppgifter från Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) till och med 2021 och, från och med 2022, från Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), som har ersatt RAMS. Den senast tillgängliga sysselsättningsstatistiken vid leveranstillfället avser kalenderåret 2023.

Uppföljningen omfattar två populationer: den första populationen avser de som tagit en konstnärlig examen under perioden 2013–2022 och som var sysselsatta vid respektive uppföljningstillfälle. För att även fånga personer med låga eller ojämna inkomster har uppgifter om huvudsaklig sysselsättning kombinerats med uppgifter om största och näst största förvärvskälla.

Den andra populationen avser samtliga som hade ett kulturellt och kreativt yrke som huvudsaklig sysselsättning år 2023. I denna population ingår bland annat personer med nuvarande konstnärliga examina och äldre motsvarande examina samt annan högskoleutbildning med konstnärlig inriktning.

Uppföljningen av sysselsättning omfattar kulturella och kreativa branscher såväl som kulturella och kreativa yrkesroller. Branscher identifieras enligt standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007) och yrken enligt standard för svensk yrkesklassificering (SSYK 2012). Urvalet av branscher och yrken utgår från Kreativ sektors underlag från 2025, som är en uppdatering av Tillväxtverkets Kreametern.⁷ SNI-koden avser den primärt angivna näringsgrenen vid individens arbetsställe. Det finns ett bortfall i statistiken för yrkeskoder (SSYK-koder), vilket särskilt påverkar egenföretagare och kan innebära viss undertäckning.

Vi har också skickat ut enkäter till arbetsmarknadsaktörer och till lärosäten som har tillstånd att utfärda konstnärliga examina. Enkäterna har kompletterats med ett mindre antal intervjuer med arbetsmarknadsaktörer, och en hearing med lärosätena.

Antalsuppgifter i rapporten är avrundade till närmsta tiotal. Metoden beskrivs närmare i *Bilaga 2: Data och metod*.

⁷ Kreativ Sektor (2025). *Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna*; Tillväxtverket (2018). *Kreametern – metodrapport. Metod och källor till svensk statistik för kulturella och kreativa näringar*. Rapport 0258.

Bakgrund

I det här kapitlet ger vi en bakgrund om de konstnärliga högskoleutbildningarna och de kulturella och kreativa branscherna.

Konstnärliga högskoleutbildningar

I Sverige finns fem konstnärliga högskolor med tillstånd att utfärda konstnärliga examina. Fyra av dessa är statliga – Konstfack, Kungl. Konsthögskolan, Kungl. Musikhögskolan i Stockholm och Stockholms konstnärliga högskola – medan Beckmans Designhögskola är enskild. Utöver dessa har nio statliga universitet och högskolor samt två enskilda utbildningsanordnare tillstånd att utfärda konstnärliga examina, se *Bilaga 1: Tabeller*.

Konstnärliga examina infördes 2007

Nuvarande konstnärliga examina på grundnivå och avancerad nivå infördes läsåret 2007/08. Förändringen var en del av den reform som Sverige genomförde för att anpassa utbildnings- och examensstrukturen till Bologna-processen. Att de konstnärliga högskoleutbildningarna fick egna examina motiverades av att områdets särart och specifika behov inte ansågs kunna fångas inom examensbeskrivningarna för vare sig generella examina eller yrkesexamina. Examensmålen för konstnärliga examina är gemensamma oavsett inriktning. Utöver högskoleförordningens examensordning har lärosätena utvecklat egna lokala utbildningsplaner, kursplaner och styrdokument.⁸

Konstnärlig forskning växte fram vid svenska lärosäten under 1990-talet, och konstnärlig utbildning på forskarnivå formaliserades år 2010 i samband med införandet av konstnärlig licentiatexamen och konstnärlig doktorsexamen. Fem lärosäten har rätt att utfärda både konstnärlig licentiat- och doktorsexamen.⁹

⁸ SOU 2015:70. *Högskoleutbildning under 20 år*. Betänkande av Utredningen om högskolans utbildningsutbud; Prop. 2004/05:162. *Ny värld – ny högskola*, s. 119–121.

⁹ Gribbe, J. (2022). *Förändring och kontinuitet. Reformen inom högre utbildning och forskning 1940–2020*; SOU 2018:23. *Konstnär – oavsett villkor*. Betänkande av Konstnärspolitiska utredningen.

En del av högskolan sedan 1977

De konstnärliga utbildningarna blev en del av högskolan i samband med högskolereformen 1977, samtidigt som lärarutbildningarna och flera vårdutbildningar. I Stockholm inrättades åtta konstnärliga högskoleenheter, varav flera slagits ihop sedan dess. Utbildningarna i Göteborg och Malmö inordnades i universiteten i Göteborg respektive Lund och senare blev konstnärliga utbildningar i Umeå och Piteå en del av universiteten i Umeå och Luleå. Sedan dess har vid olika tidpunkter konstnärliga utbildningar tillkommit vid flera lärosäten runt om i landet.¹⁰

Studenter och examinerade på konstnärliga utbildningar

Konstnärliga program omfattar en liten del av högskolans programutbildningar. Läsåret 2023/24 var 3 400 studenter registrerade, motsvarande 1,3 procent av alla programstudenter. Antalet har varit relativt stabilt det senaste decenniet.

Hög prestationsgrad men alla tar inte examen

Läsåret 2023/24 tog sammanlagt 1 280 personer en konstnärlig examen. Merparten av studenterna som tar en konstnärlig examen har varit registrerade på konstnärliga program men en mindre andel tar ut en konstnärlig examen efter att ha läst fristående kurser.

Examensfrekvensen – andelen nybörjare som tar ut examen inom nominell studietid plus tre år – var senast uppföljda läsår 65 procent för både kandidat- och masterprogram.¹¹ Flera lärosäten rapporterade under en hearing med UKÄ att en del studenter på konstnärliga program fullföljer utbildningen utan att ta ut en examen. Enligt dessa lärosäten är en möjlig förklaring att examensarbetet ibland väger tyngre på arbetsmarknaden.¹² Måttet på prestationsgrad visar samtidigt att studenter på konstnärliga program i hög utsträckning tar de högskolepoäng de är registrerade för. Läsåret 2022/23 var prestationsgraden 95 procent, den högsta andelen i hela högskolan. Kvarvaron mätt som andelen nybörjare som är registrerade termin tre är också hög. Av nybörjarna 2022/23 var 89 procent av kandidatstudenterna och 90 procent av masterstudenterna registrerade tredje terminen.

¹⁰ Gribbe, J. (2022). *Förändring och kontinuitet. Reformen inom högre utbildning och forskning 1940–2020*; UKÄ (2021). *Utvärdering av konstnärliga utbildningar. En översikt av resultat och erfarenheter*. Rapport 2021:6.

¹¹ Uppföljningsläsår 2023/24.

¹² UKÄ:s hearing med lärosäten 21 oktober 2025. Även regler för antal möjliga examina i vissa av inresandes studenters hemländer kan enligt lärosätena påverka om de tar ut en examen. För att helt klargöra i vilken utsträckning studenter som inte tar ut examen tagit avsedda högskolepoäng och i vilken utsträckning de är sysselsatta skulle behövas ytterligare analyser.

Hög konkurrens om utbildningsplatser

Söktrycket till konstnärliga program är generellt sett högt: Höstterminen 2024 gick det 5,8 behöriga förstahandssökande per antagen på grundnivå och 3,7 på avancerad nivå. Program med inriktningen bild- och formkonst hade det högsta söktrycket med hela 11,9 sökande per antagen på grundnivå och 8,6 på avancerad nivå.¹³

Antagningen till konstnärliga program bygger ofta på särskilda behörighetskrav och konstnärliga prov.¹⁴ Efter tillstånd från Universitets- och högskolerådet (UHR) kan lärosätena helt basera urvalet av studenter på arbetsprov, intervju, skriftlig motivering och liknande bedömningsmoment.¹⁵ Konkurrenten om utbildningsplatser gör att många först läser förberedande utbildningar. Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) samordnar högskoleförberedande konst- och kulturutbildningar som ges av privata anordnare. En uppföljning visar att av dem som avslutade en sådan utbildning år 2017 hade 21 procent börjat på ett konstnärligt program inom tre år, och sammanlagt 56 procent hade registrerat sig för högskolestudier.¹⁶ Även folkhögskolor erbjuder längre kurser som kan förbereda för högre studier inom estetiska ämnen.¹⁷

Kulturella och kreativa branscher

I rapporten följer vi upp sysselsättningen inom kulturella och kreativa branscher och yrken. De kulturella och kreativa branscherna kan beskrivas som verksamheter som bygger på kulturella värden och/eller konstnärliga och andra kreativa uttryck – oavsett om de är marknadsorienterade eller inte. Därmed omfattas både enskilt ägda företag, offentligt ägda eller offentligt finansierade företag och institutioner samt ideella verksamheter.¹⁸

I regeringens strategi framgår bland annat att företag inom kulturella och kreativa branscher är viktiga exportörer av både materiella och immateriella varor. De beskrivs också attrahera internationell kompetens och ha en drivande roll i näringslivets digitala omställning.¹⁹

¹³ SUN3-inriktning. I statistiken ingår även studenter utan fullständigt personnummer, på grund av den stora andelen sökande som är inresande.

¹⁴ 7 kap. 9 a § i högskoleförordningen (1993:100).

¹⁵ 7 kap. 15 a § i högskoleförordningen (1993:100).

¹⁶ Myndigheten för yrkeshögskolan (2023). *Vad gör studerande efter avslutad konst- och kulturutbildning?* Avslutsår 2017.

¹⁷ Kulturrådet (2023). *Möjligheter, utmaningar, metoder - ett kunskapsunderlag om breddad rekrytering inom kultursektorn.*

¹⁸ Betänkandet Kreativa Sveriges definition av kulturella och kreativa branscher och företag bygger på Tillväxtverkets definition (som varit den vanligast använda i Sverige) och Eurostats definition. Se SOU 2022:44. *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher.* Betänkande av Kreativa Sverige.

¹⁹ Skr. 2023/24:111. *Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher.*

År 2025 publicerade Kreativ Sektor tillsammans med Dataspelsbranschen en förstudie med syfte att tillgängliggöra tillförlitlig statistik på nationell nivå om de kulturella och kreativa branscherna.²⁰ Den nya statistiken är en uppdatering och utveckling av Tillväxtverkets Kreametern som i sin tur bygger på definitioner från Eurostat.²¹ Statistiken baseras på koder för svensk näringsgrensindelning (SNI-koder). Kreativ Sektors studie visar att branscherna år 2023 omfattade omkring 144 000 verksamheter, varav 48 000 aktiebolag, 78 000 enskilda näringsidkare och 18 000 andra juridiska former. Bland de senare var ideella föreningar vanligast. Antalet sysselsatta uppgick till cirka 250 000 personer.

Enligt Kreativ Sektor var den totala omsättningen omkring 650 miljarder kronor 2023, med stora skillnader mellan branscher.²² Aktiebolagen svarade för en stor andel, cirka 607 miljarder kronor. Omsättningen per sysselsatt var i genomsnitt 2,6 miljoner kronor men variationen var stor mellan olika företagsformer. Enskilda näringsidkare hade i genomsnitt en omsättning på cirka 360 000 kronor.

Sysselsättning kan även följas upp utifrån yrkesroller som definieras som kulturella och kreativa, baserat på koder för yrkesklassificering (SSYK-koder). Urvalet av yrken utgår från definitionen av kulturella och kreativa branscher, men bransch och yrke kan belysa olika aspekter av arbetslivet. I många fall överlappar de, men det är också möjligt att vara sysselsatt inom de kulturella och kreativa branscherna i andra yrkesroller, eller att ha en kulturell och kreativ yrkesroll inom en annan bransch.²³

²⁰ Kreativ Sektor (2025). *Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna*.

²¹ Tillväxtverket (2018). *Kreametern – metodrapport. Metod och källor till svensk statistik för kulturella och kreativa näringar*. Rapport 0258. I Kreametern användes beteckningen kulturella och kreativa näringar istället för branscher som numera rekommenderas. Definitionen av vilka SNI-koder som omfattades av kulturella och kreativa näringar skilde sig något från den uppdaterade förstudien 2025.

²² Enligt Kreativ Sektor omsatte aktiebolag inom modebranschen och musikbranschen tillsammans omkring 260 miljarder kronor under 2023, vilket motsvarade 43 procent av den totala omsättningen för aktiebolag inom kulturella och kreativa branscher. Aktiebolag inom de branschområden som var störst bland de som tagit en konstnärlig examen – scenkonst, litterärt och konstnärligt skapande samt design – stod tillsammans för en mindre del av omsättningen, 8 procent.

²³ Kreativ Sektor (2025). *Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna*; Tillväxtverket (2018). *Kreametern – metodrapport. Metod och källor till svensk statistik för kulturella och kreativa näringar*. Rapport 0258.

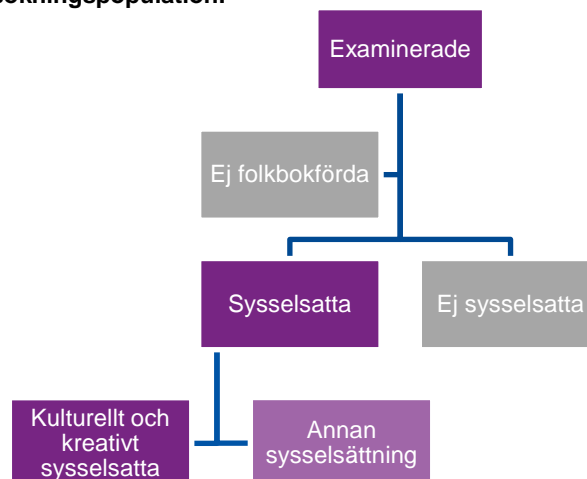
Sysselsättning bland examinerade från konstnärliga utbildningar

I detta kapitel följer vi upp sysselsättningen bland personer med konstnärlig examen. Kapitlet inleds med en beskrivning av de konstnärligt examinerade 2013–2022 och hur stor andel av dem som var sysselsatta efter examen. Därefter följer en genomgång av deras sysselsättning inom de kulturella och kreativa branscherna och yrkena.

Uppföljning av examinerade 2013–2022

Uppföljningens baspopulation består av alla individer som avlade en konstnärlig examen under perioden 2013–2022. Individerna ingår det år de tog sin högsta konstnärliga examen. Undersökningspopulationen är snävare, och omfattar de examinerade som var folkbokförda och sysselsatta vid de olika uppföljningstillfällena. Uppföljning görs år 2023 samt ett, tre och fem år efter examen. Undersökningspopulationens storlek varierar mellan uppföljningstillfällena, beroende på vilka årskullar av examinerade som är möjliga att följa upp vid olika tidpunkter.

Figur 1. Uppföljning av kulturellt och kreativt sysselsatta, bas- och undersökningspopulation.

Examinerade från konstnärliga utbildningar 2013–2022

Under perioden 2013–2022 tog 9 350 individer en konstnärlig examen. I tabell 1 redovisas deras högsta konstnärliga examen. Flest tog examen på grundnivå (60 procent), följt av avancerad nivå (39 procent). En liten andel (1 procent) tog en konstnärlig examen på forskarnivå. Kvinnor utgjorde 60 procent av det totala antalet examinerade och män 40 procent.

Tabell 1. Antal examinerade från konstnärliga utbildningar 2013–2022, efter högsta uppnådd konstnärlig examen, uppdelat på kvinnor och män.

	Totalt	Kvinnor	Män
Grundnivå	5 600	3 290	2 320
Konstnärlig högskoleexamen	170	90	80
Konstnärlig kandidatexamen	5 430	3 190	2 240
Avancerad nivå	3 680	2 270	1 410
Konstnärlig magisterexamen	200	150	50
Konstnärlig masterexamen	3 480	2 120	1 360
Forskarnivå	70	50	20
Totalt	9 350	5 610	3 750

Merparten examinerade var mellan 25 och 34 år det år de tog examen. Examinerade på grundnivå var i genomsnitt något yngre (28 år) jämfört med examinerade på avancerad nivå (32 år) och på forskarnivå (45 år).

Examinerade från konstnärliga högskoleutbildningar

Personer som tagit en konstnärlig examen på grundnivå eller avancerad nivå enligt examensordningen 2007 eller en konstnärlig examen på forskarnivå. De examinerade följs upp utifrån sin högsta konstnärliga examen kalenderåren 2013 till 2022.

En stor andel examinerade var inresande studenter, 22 procent.²⁴ Med det menas studenter som kommit till Sverige för att studera och som inte bodde i landet innan de påbörjade sina studier. Störst var andelen inresande bland examinerade på masternivå (43 procent) och forskarnivå (44 procent). På övriga nivåer var andelen under 10 procent. Merparten av de inresande var födda i Europa.²⁵ Svenska studenter utgjorde 78 procent av de examinerade, och inom denna grupp hade 68 procent svensk bakgrund och 10 procent utländsk bakgrund.²⁶ Bland dem ingår inte inresande studenter.

²⁴ Läsåret 2023/24 var 21 procent av de registrerade studenterna på konstnärliga program inresande, jämfört med 9 procent i högskolan totalt.

²⁵ För cirka en femtedel av de inresande saknas uppgift om födelseland.

²⁶ Med svensk bakgrund menas att personerna var födda i Sverige med antingen två inrikes födda föräldrar eller en inrikes och en utrikes född förälder. Med utländsk bakgrund menas att personerna antingen var utrikes födda eller födda i Sverige med två utrikes födda föräldrar.

Mer än hälften – 56 procent – av de examinerade hade högutbildade föräldrar (med minst treårig eftergymnasial utbildning), medan 31 procent hade medelhögt utbildade föräldrar (med eftergymnasial utbildning kortare än tre år eller treårig gymnasieutbildning). Andelen med lågutbildade föräldrar (med högst tvåårig gymnasial utbildning) var 13 procent.

Design, musik och fri konst största examensinriktningarna

Flest tog sin konstnärliga examen inom design och musik, följt av fri konst. Det var mer än två tredjedelar som tog sin examen inom dessa inriktningar. Övriga var fördelade på elva andra examensinriktningar.

Tio av fjorton inriktningar hade en ojämn könsfördelning, med mer än 60 procent kvinnor. Mest ojämn var könsfördelningen inom konsthantverk, litterärt skapande samt dans. Bland de större inriktningarna sticker musik ut med fler män än kvinnor bland de examinerade, även om könsfördelningen fortfarande var inom intervallet 60/40. Andelen inresande varierade också mellan inriktningarna och ger en bild av utbildningarnas internationella karaktär. Cirkus och dans hade en mycket stor andel inresande studenter.

Tabell 2. Antalet examinerade per inriktning^a, andelen kvinnor och män samt andelen inresande 2013-2022^b. Inriktningarna avser examina på grundnivå och avancerad nivå.

	Antal	Kvinnor (%)	Män (%)	Inresande (%)
Design	2 810	66	34	27
Musik	2 460	41	59	19
Fri konst	1 060	62	38	23
Konsthantverk	590	82	18	17
Övrigt inom konst och media	500	63	37	11
Arkitektur	480	62	38	14
Medieproduktion	430	68	32	17
Litterärt skapande	230	80	20	7
Dramatik och scenframställning	210	64	36	11
Dans	190	79	21	50
Musikdramatisk scenframställning	180	63	37	17
Cirkus	70	45	55	75
Teatervetenskap	50	50	50	8
Litteraturvetenskap	40	54	46	0

^a Beskrivning av inriktningar utifrån SUN2020.

^b Tabellen inkluderar enbart konstnärliga examina och inte generella examina eller yrkesexamina med motsvarande inriktningar.

87 procent var sysselsatta år 2023

År 2023 var 87 procent av dem som tagit en konstnärlig examen 2013–2022 och var folkbokförda i Sverige sysselsatta (tabell 3). Det motsvarade 6 750 personer. Andelen sysselsatta var något högre bland män (88 procent) än bland kvinnor (86 procent). Två procent var arbetslösa, medan övriga stod utanför arbetskraften.

Andelen sysselsatta ökar något under de fem år vi följt upp efter examen. Ett år efter examen var 79 procent sysselsatta. Efter tre år ökade andelen till 82 procent och efter fem år till 85 procent.²⁷

Tabell 3. Antal folkbokförda och ej folkbokförda samt arbetsmarknadsstatus 2023 uppdelat på examinerade svenska respektive inresande studenter. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022. (.. indikerar andelar som avrundas till mindre än 1 procent).

	Svenska examinerade	Inresande examinerade	Totalt
Folkbokförda	6 940	790	7 730
...varav i %			
Sysselsatta	90	65	87
Arbetslösa	2	3	2
Studerande	4	3	4
Pensionärer	..	0	..
Sjuka	..	0	..
Övrigt	4	30	6
Ej folkbokförda	400	1 220	1 620

Inresande examinerade saknar oftare arbetsmarknadsstatus, vilket kan tyda på att de lämnat landet utan att registrera flytt, och därför är deras sysselsättningsgrad inte jämförbar med svenska examinerades. Sysselsättning för olika grupper examinerade och examensinriktningar redovisas i *Bilaga 1: Tabeller*.

Sysselsatta

I Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) definieras personer som sysselsatta om de utfört förvärvsarbete, antingen som egen företagare eller som anställda, motsvarande minst en timme per vecka under november månad det aktuella året. Klassificeringen av arbetsmarknadsstatus är hierarkiskt uppbyggd, där sysselsatt prioriteras högst, följt av arbetslös, studerande, pensionär och sjuk. De som både har utfört förvärvsarbete och studerat kan därmed klassificeras som sysselsatta. Personer som inte kan härledas till någon status räknas till gruppen övrig.

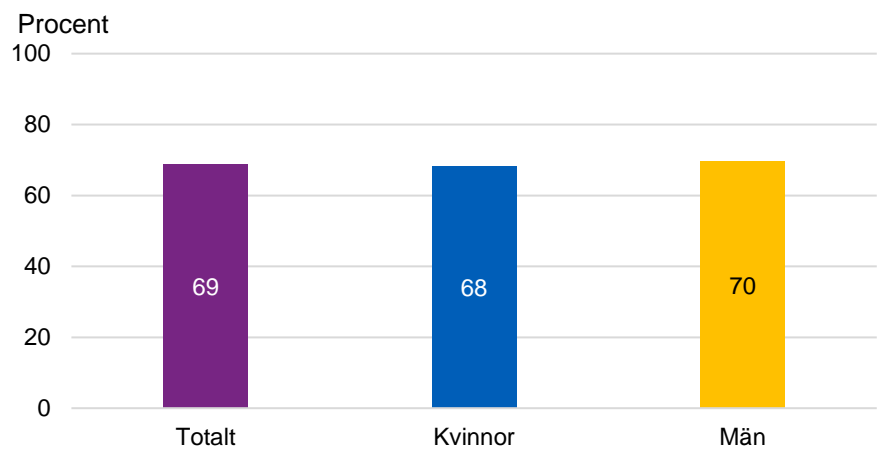
²⁷ Skillnader kan spegla både förändringar i sysselsättning beroende på tid sedan examen och mellan olika examenskohorter. Förändringar i definitionen av förvärvsarbetande/sysselsatt har också gjorts vid två tillfällen vilket kan påverka sysselsättningsgraden i olika uppföljda kohorter, se *Bilaga 2: Data och metod*.

Sju av tio var kulturellt och kreativt sysselsatta 2023

I detta avsnitt följer vi upp kulturell och kreativ sysselsättning. Uppföljningen omfattar personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och som var sysselsatta uppföljningsåret.

Majoriteten hade en kulturell och kreativ sysselsättning. Totalt var 69 procent av de sysselsatta år 2023 verksamma inom kulturella och kreativa branscher eller yrkesroller som räknas som kulturella och kreativa. Andelen var något högre bland män än bland kvinnor.

Figur 2. Andelen kulturellt och kreativt sysselsatta 2023, uppdelat på kvinnor och män. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och var sysselsatta 2023.

Kulturellt och kreativt sysselsatta

Med kulturellt och kreativt sysselsatta avses personer som är sysselsatta inom kulturella och kreativa branscher och/eller yrken, definierade utifrån SNI-koder och SSYK-koder kopplade till personens arbetsställe. Definitionerna av kulturella och kreativa branscher och yrken är hämtade från Kreativ Sektor.²⁸

Uppföljningen utgår från en kombination av personens huvudsakliga sysselsättning i november samt största förvärvskälla och näst största förvärvskälla under uppföljningsåret.²⁹ Personer som är folkbokförda i Sverige 31 december och sysselsatta i november uppföljningsåret ingår.

²⁸ Kreativ Sektor (2025). *Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna*.

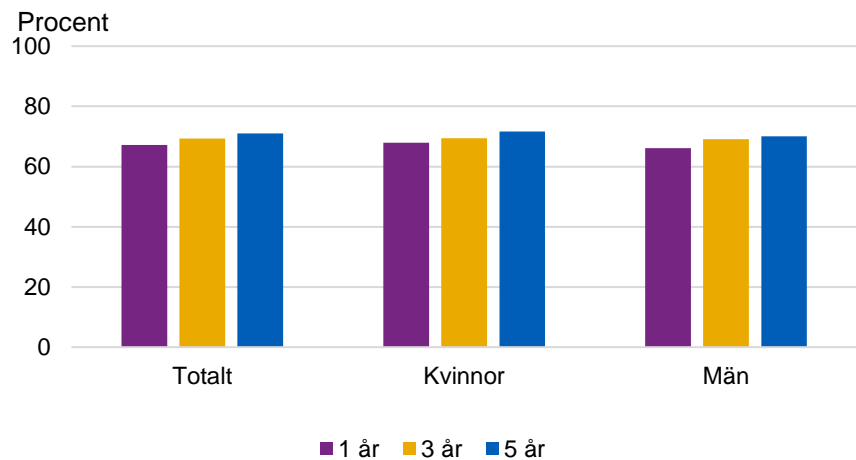
²⁹ Huvudsaklig sysselsättning avser i de flesta fall samma SNI och SSYK som den största förvärvskällan, men överensstämmer inte om personen till exempel bytt jobb under året.

Andelen med kulturell och kreativ sysselsättning ökar över tid

Andelen med kulturell och kreativ sysselsättning ökar något över tid. Ett år efter examen var andelen 67 procent. Tre år efter examen hade andelen ökat till 69 procent och efter fem år till 71 procent.

Andelen kulturellt och kreativt sysselsatta ökade vid varje uppföljningstillfälle, både för kvinnor och män, och var något högre för kvinnor vid uppföljning fem år efter examen.

Figur 3. Andelen kulturellt och kreativt sysselsatta uppföljda 1, 3 och 5 år efter examen. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och var sysselsatta vid uppföljningstillfället.¹

¹ Uppföljning 1 år efter examen avser examinerade 2013–2022, 3 år 2013–2020 och 5 år 2013–2018.

Uppföljningen ett, tre och fem år efter examen omfattar olika examensår beroende på hur lång uppföljningstid som är möjlig. Skillnaderna mellan uppföljningstillfällena kan därför spegla både skillnader i tid sedan examen, och mellan examenskohorter.³⁰

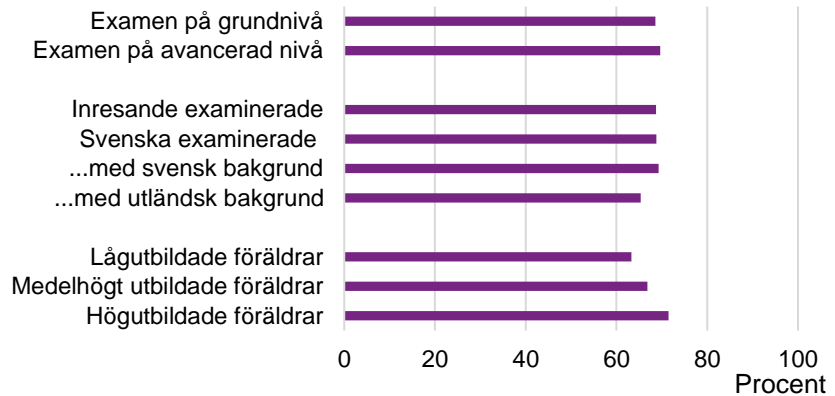
Skillnader i kulturell och kreativ sysselsättning mellan examinerade med olika bakgrund

Det fanns vissa skillnader i kulturell och kreativ sysselsättning mellan examinerade med olika bakgrund 2023 (figur 4). Svenska examinerade med svensk bakgrund hade något oftare en kulturell och kreativ sysselsättning jämfört med svenska examinerade med utländsk bakgrund. Däremot framkom ingen skillnad mellan svenska examinerade med svensk bakgrund och inresande. Vissa skillnader fanns utifrån socioekonomisk bakgrund – andelen kulturellt och kreativt sysselsatta var större bland dem som hade medelhögt- och högt

³⁰ T.ex. hade examinerade år 2020 som kom ut på arbetsmarknaden under coronapandemin något lägre grad av kulturell och kreativ sysselsättning, jämfört med kohorterna som tog examen åren innan.

utbildade föräldrar. Samtidigt framkom ingen tydlig skillnad i kulturell och kreativ sysselsättning mellan examinerade på grundnivå och avancerad nivå.

Figur 4. Andelen med en kulturell och kreativ sysselsättning 2023, uppdelat på examensnivå, svensk/utländsk bakgrund och föräldrarnas utbildningsnivå. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och var sysselsatta 2023. Grupper med minst 50 i undersökningspopulationen redovisas.

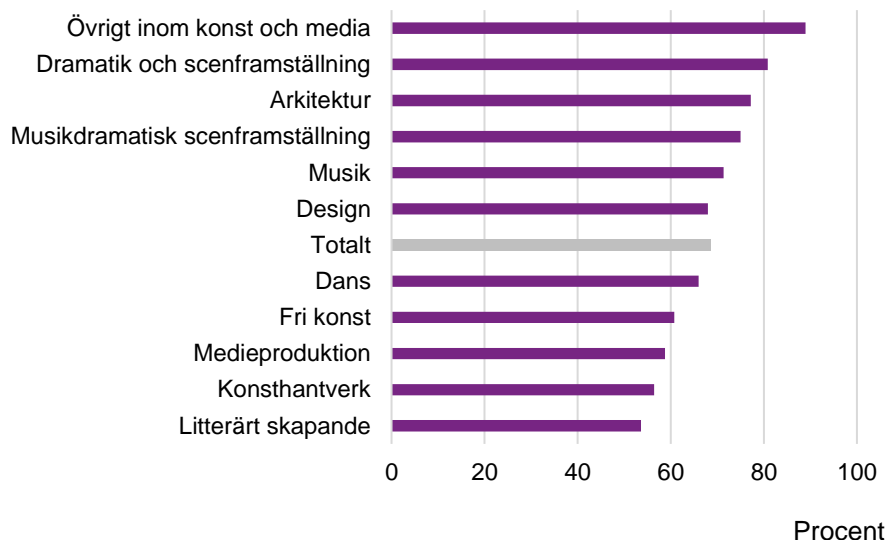

Vissa skillnader i kulturell och kreativ sysselsättning mellan examensinriktningar

För de tre största examensinriktningarna – musik, design och fri konst – låg andelen kulturellt och kreativt sysselsatta i nivå med genomsnittet för musik och design, medan andelen var något lägre bland examinerade inom fri konst (figur 5).

Det fanns även vissa skillnader mellan övriga inriktningar. Bland examinerade med inriktningarna övrigt inom konst och media samt dramatik och scenframställning var över 80 procent verksamma inom kulturella och kreativa branscher eller yrken. Andelen var samtidigt lägst bland dem som hade tagit examen inom litterärt skapande, konsthantverk och medieproduktion – under 60 procent.

Figur 5. Andelen med en kulturell och kreativ sysselsättning 2023, uppdelat på examensinriktningar. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och var sysselsatta 2023. Inriktningar med minst 50 i undersökningspopulationen redovisas.

Många är sysselsatta inom utbildningsområdet

En stor andel av dem som inte hade en kulturell och kreativ sysselsättning år 2023 var sysselsatta inom utbildningsområdet. Totalt var cirka 8 procent av undersökningspopulationen sysselsatta där, vilket motsvarar omkring en fjärdedel av alla som inte hade en kulturell och kreativ sysselsättning. Dessa personer fanns bland annat inom grundskolan, gymnasieskolan, studieförbund och frivilligorganisationer, folkhögskolan samt universitet- och högskolor.³¹ De som är doktorandanställda ingår i denna grupp.

Undervisning på olika nivåer i utbildningssystemet eller forskning kan bidra till den långsiktiga kompetensförsörjningen inom de kulturella och kreativa branscherna. En möjlig väg från konstnärlig examen till läraryrket är att läsa en kompletterande pedagogisk utbildning (KPU).³² Det krävs dock ytterligare analyser för att fastställa hur stor andel som hade en sysselsättning där den konstnärliga bakgrunden kommer till användning.

Totalt 2 procent av undersökningspopulationen hade sin huvudsakliga sysselsättning inom dataprogrammering och datakonsultverksamhet. Dataprogrammering ingår inte i de kulturella och kreativa branscherna, men flera för branscherna relevanta företag har denna SNI-kod i

³¹ Kommunala kulturskolan räknas till de kulturella och kreativa branscherna.

³² Bland dem som efter sin konstnärliga examen hade tagit en yrkesexamen var 47 procent sysselsatta utanför de kulturella och kreativa branscherna och yrkena, jämfört med 31 procent i hela undersökningspopulationen.

statistiken.³³ Andra vanliga områden var detaljhandel (3 procent), offentlig förvaltning och försvar samt obligatorisk socialförsäkring (2 procent) och öppna sociala insatser (2 procent).

Stor andel egenföretagare och kombinatörer

Individens yrkesställning kan delas in i anställda, egenföretagare, företagare i aktiebolag och kombinatörer.

Yrkesställning

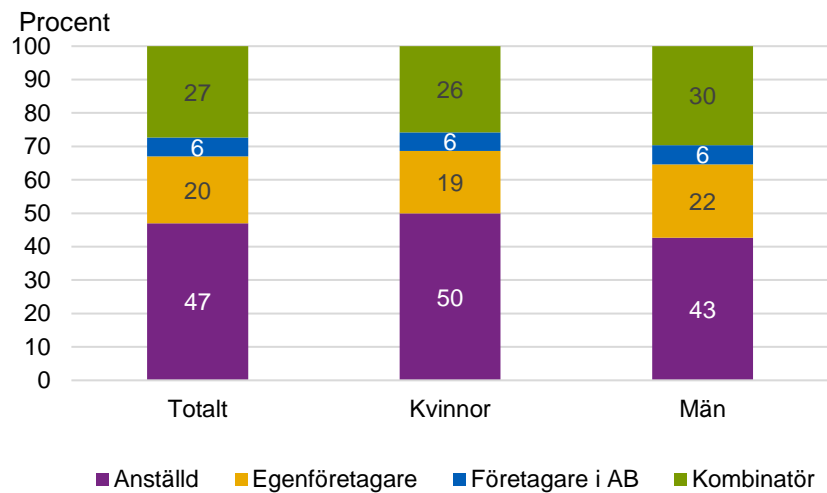
En individ kan i Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS) ha följande yrkesställningar: anställd, egenföretagare, företagare i aktiebolag och kombinatör (både anställd och företagare). Som anställd räknas de som bara har anställningar och inte har någon form av företag. En kombinatör är en individ som kombinerar yrkesställningar genom att dels vara anställd, dels arbeta i ett företag.

En stor andel av de kulturellt och kreativt sysselsatta i undersökningspopulationen var antingen företagare eller kombinatörer år 2023 (figur 6). Sammanlagt var 20 procent renodlade egenföretagare och 6 procent renodlade aktiebolagsföretagare, medan 27 procent var kombinatörer. Den vanligaste kombinationen var att vara anställd och egenföretagare. Bland dem som tog examen närmast i tid, mellan 2018 och 2022, var andelen kombinatörer och egenföretagare något högre än bland dem som tog examen 2013–2017.

Knappt hälften av de kulturellt och kreativt sysselsatta hade en renodlad anställning, vilket omfattar både tillsvidareanställningar och tidsbegränsade anställningar. Kvinnor var något oftare anställda, medan män i större utsträckning var egenföretagare eller kombinatörer.

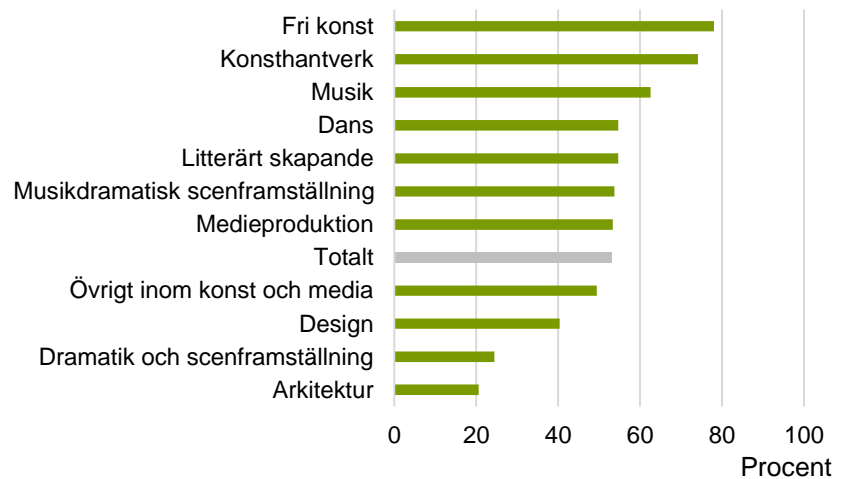
³³ Kreativ sektor (2025). Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna.

Figur 6. Andelen anställda, företagare och kombinatorer 2023, uppdelat på kvinnor och män. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och var kulturellt och kreativt sysselsatta 2023.

Yrkesställningen varierar mellan konstnärligt utbildade med olika examensinriktning (figur 7). Bland de större inriktningarna var andelen företagare och kombinatorer större för fri konst och musik, och mindre för design.

Figur 7. Andelen egenföretagare, företagare i AB och kombinatorer 2023, uppdelat på examensinriktning. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och var kulturellt och kreativt sysselsatta 2023. Inriktningar med minst 50 i undersökningspopulationen redovisas.

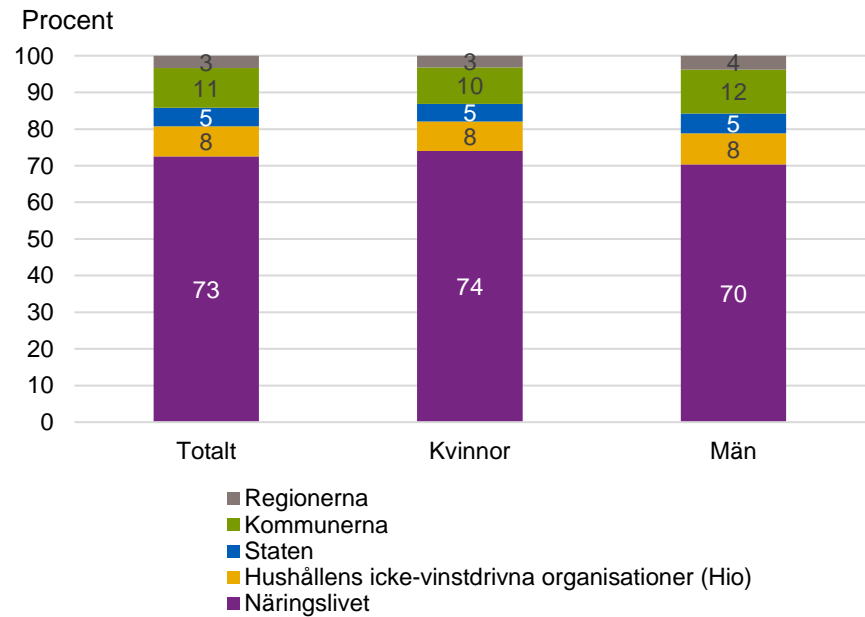

De flesta var sysselsatta i näringslivet

De konstnärliga högskoleutbildningarna bidrar i stor del till kompetensförsörjningen inom näringslivet. Totalt hade 73 procent sin huvudsakliga sysselsättning inom näringslivet år 2023. Andelen var något högre bland kvinnor än bland män. Näst vanligaste sektor var kommunerna (11 procent), följt av hushållens icke-vinstdrivande organisationer, HiO (8 procent). Staten och regionerna stod för en mindre andel av sysselsättningen, 5 respektive 3 procent.

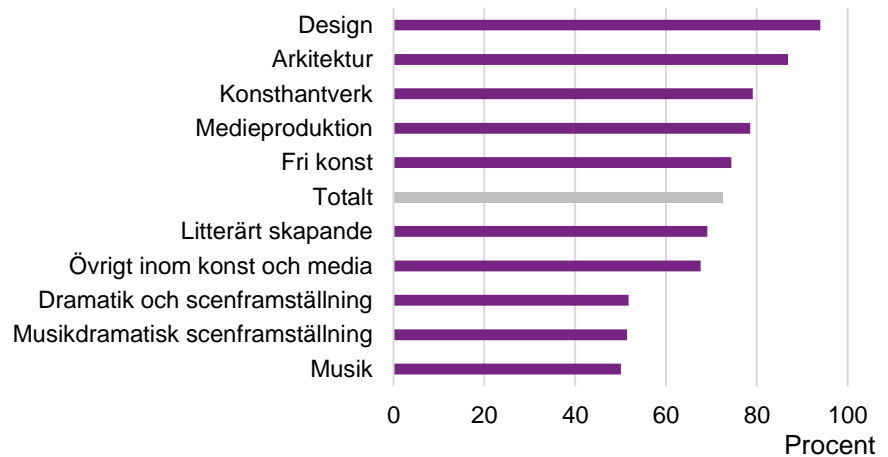
Sysselsatta i kommuner arbetade bland annat inom kulturskolor och biblioteksverksamhet, medan de inom staten och regionerna ofta arbetade med drift av teatrar och konserthus. Sysselsatta i hushållens icke-vinstdrivande organisationer fanns ofta inom religiösa samfund – de flesta tillhörde yrkesgruppen musiker, sångare och kompositörer.

Figur 8. Andelen kulturellt och kreativt sysselsatta uppdelat på sektor 2023. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och hade sin huvudsakliga sysselsättning i kulturella och kreativa branscher eller yrken 2023.

Näringslivet var största sektorn oavsett examensinriktning (figur 9). Examinerade inom design och arkitektur var i störst utsträckning sysselsatta inom näringslivet, medan examinerade inom musik, musikdramatisk scenframställning samt dramatik och scenframställning i lägst utsträckning var sysselsatta inom näringslivet. Bland dem hade endast ungefär hälften sin huvudsakliga sysselsättning där.

Figur 9. Andelen som var sysselsatta i näringslivet 2023 uppdelat på examensinriktning. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och hade sin huvudsakliga sysselsättning i kulturella och kreativa branscher eller yrken 2023. Inriktningar med minst 50 i undersökningspopulationen redovisas.

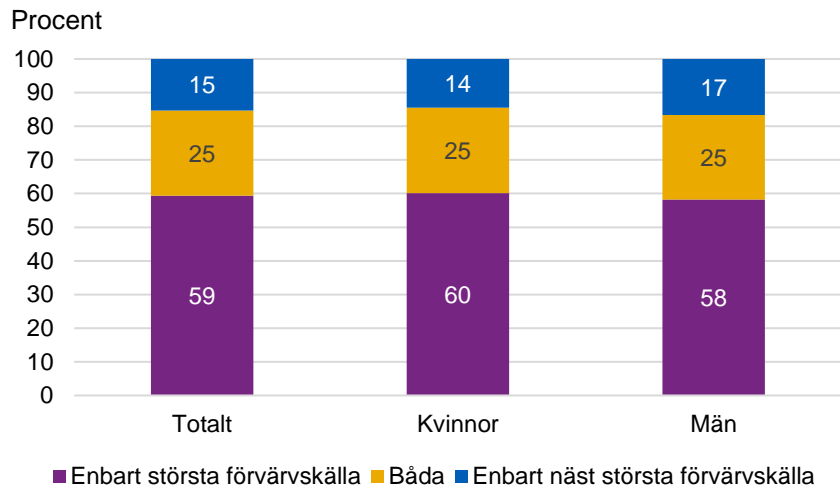
De flesta hade sin kulturella och kreativa sysselsättning som största förvärvskälla

Nedan följer vi upp hur många som hade en kulturell och kreativ sysselsättning som sin primära respektive sekundära förvärvskälla under 2023. Inkomster från kulturell och kreativ sysselsättning som är mindre än så ingår inte.

De flesta – 85 procent – hade den kulturella och kreativa sysselsättningen som sin största förvärvskälla under 2023 (figur 10). För resterande 15 procent utgjorde denna sysselsättning enbart den näst största förvärvskällan. Andelen var något större bland män än bland kvinnor, samt bland dem som tog examen under de senaste åren, 2018–2022. För dessa individer kom den största inkomsten istället från arbete inom andra branscher och yrken. Cirka en tredjedel hade sin högsta inkomst från utbildningsområdet.

Sammanlagt 25 procent hade kulturella och kreativa inkomster från både en största och näst största källa. Det kan till exempel bero på att de har haft sådana inkomster från flera anställningar eller både från anställning och företagande under året.

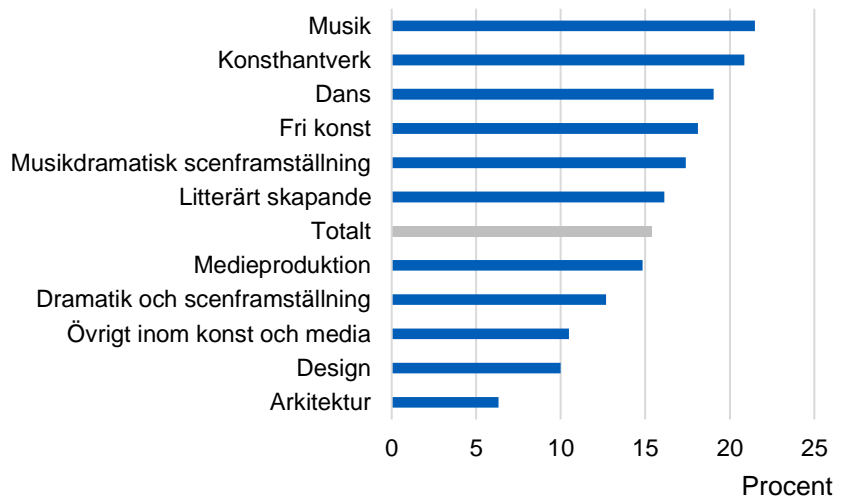
Figur 10. Andelen med kulturell och kreativ sysselsättning uppdelat på största och näst största förvärvskälla 2023. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och hade en kulturell och kreativ sysselsättning som största eller näst största förvärvskälla 2023.

Personer med examen inom musik, konsthantverk, dans samt fri konst hade i störst utsträckning sin kulturella och kreativa sysselsättning enbart som en sekundär inkomst under 2023 (figur 11).

Figur 11. Andelen som enbart hade en kulturell och kreativ sysselsättning som sin näst största förvärvskälla, uppdelat på examensinriktning.

Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och hade en kulturell och kreativ sysselsättning som största eller näst största förvärvskälla 2023. Inriktningar med minst 50 i undersökningspopulationen redovisas.

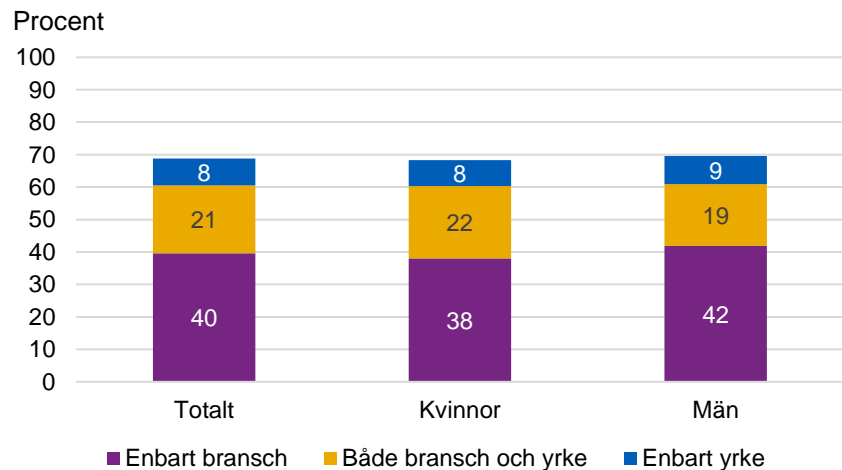
Inkomster från den näst största förvärvskällan är i genomsnitt små. Medianinkomsten uppgick till 44 200 kronor år 2023. I jämförelse var inkomsterna från den största förvärvskällan betydligt högre, i genomsnitt 266 100 kronor.³⁴ Som inkomst räknas den totala bruttolönen eller företagarikomst från det företag som utgör förvärvskällan. Uppgifterna avser inte summan av individernas hela årsinkomst utan redovisas för att jämföra storleken på de två största förvärvskällorna.

Sysselsättning inom bransch och yrke överlappar

För att ge en heltäckande bild av kulturell och kreativ sysselsättning har vi hittills i kapitlet redovisat statistik för branscher (SNI-koder) och yrken (SSYK-koder) sammanslaget. Här beskriver vi hur de kulturellt och kreativt sysselsatta fördelade sig uppdelat på bransch och yrke 2023.

Figur 12 visar att 61 procent av undersökningspopulationen var sysselsatta inom branscher som räknas som kulturella och kreativa 2023. Samtidigt hade 29 procent yrken som definieras som kulturella och kreativa. Som framgår av figuren fanns en överlappning: 21 procent hade både anknytning till en kulturell och kreativ bransch *och* ett sådant yrke. Endast en mindre andel var enbart sysselsatta inom kulturella och kreativa yrken.

Figur 12. Andelen kulturellt och kreativt sysselsatta 2023, uppdelat på branscher (SNI) respektive yrken (SSYK) samt på kvinnor och män. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och var sysselsatta 2023.

³⁴ För den näst största förvärvskällan hade inkomsterna för individer i den mittersta delen av fördelningen (P25–P75) en relativt stor variation och uppgick till mellan 15 400 och 87 600. För inkomster från största förvärvskällan låg spridningen mellan 140 100 kronor och 411 500 kronor.

De två måtten kan belysa olika aspekter av arbetslivet. Personer med en kulturell och kreativ yrkesroll kan vara verksamma utanför de kulturella och kreativa branscherna – exempelvis som musiker, sångare och kompositörer anställda inom religiösa samfund eller som industridesigner och grafiska formgivare anställda i företag som inte tillhör de kulturella och kreativa branscherna. På motsvarande sätt kan personer som är sysselsatta inom kulturella och kreativa branscher ha andra yrkesroller. Exempelvis fanns de som var sysselsatta i kulturskolan som pedagoger eller inom museiverksamhet och biblioteksverksamhet i olika yrkesroller.

En anledning till att bransch och yrke slås samman i uppföljningen är, förutom ambitionen att fånga kulturell och kreativ sysselsättning brett, att det finns ett bortfall i yrkesuppgifter (SSYK), se *Bilaga 2: Data och metod*. Detta gäller i synnerhet egenföretagare. Bortfallet innebär att överlappningen mellan bransch och yrke sannolikt underskattas i figuren ovan.

Scenkonst största branschområde

Här beskriver vi inom vilka branschområden de kulturellt och kreativt sysselsatta hade sin huvudsakliga sysselsättning år 2023.

Personer med konstnärlig examen bidrog till kompetensförsörjningen inom alla olika branschområden (tabell 4). De var framför allt sysselsatta inom scenkonst (37 procent), litterärt och konstnärligt skapande (13 procent) och design (10 procent). Det speglar de vanligaste examensinriktningarna.

Trots att många tar en konstnärlig examen inom musik är det ett mindre branschområde. En förklaring är att många musiker, sångare och kompositörer arbetar inom näringsgrenarna artistisk verksamhet eller stödtjänster till artistisk verksamhet som klassificeras som scenkonst i branschindelningen.

Tabell 4. Andel sysselsatta per branschområde (SNI) bland personer med konstnärlig examen. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och hade sin huvudsakliga sysselsättning inom kulturella och kreativa branscher 2023.

	Andel (%)
Scenkonst	37
Litterärt och konstnärligt skapande	13
Design	10
Arkitektur	8
Mode	7
Film & TV	6
Arkiv, Kulturarv & Muséer	4
Reklam & Kommunikation	3
Litteratur	3
Musik	2
Press & Radio	2
Möbler	2
Dataspel	1
Konsthantverk	1
Foto	1
Konst	1
Översättning och tolkning ¹	1
Totalt	3 320

¹ Innehåller sysselsatta inom litteratur samt film & TV.

Kreativ Sektor har sammanställt fördelningen av branschområden för samtliga 233 000 personer sysselsatta inom aktiebolag och enskilda näringsverksamheter. Den visar att den totala sysselsättningen fördelar sig något annorlunda mellan branschområdena än sysselsättningen bland konstnärligt examinerade. De vanligaste områdena för samtliga sysselsatta var mode (21 procent), reklam och kommunikation (11 procent) samt scenkonst (9 procent) och möbler (9 procent).³⁵

³⁵ Kreativ Sektor (2025). *Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna*. Tabeller och tillhörande underlag.

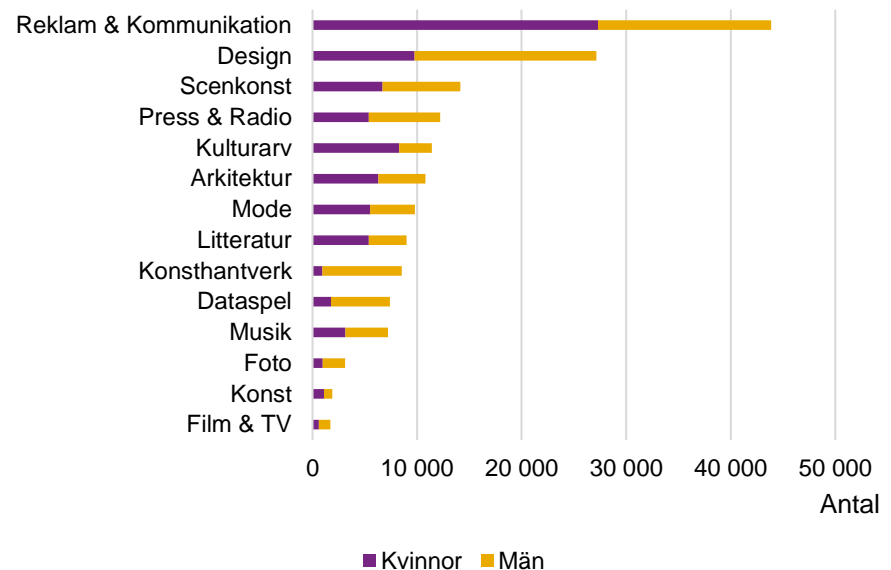
Sysselsatta i kulturella och kreativa yrken

I det här avsnittet gör vi en utflygning och beskriver gruppen som hade ett yrke som definieras som kulturellt och kreativt år 2023, oavsett utbildningsbakgrund. Det är personer som både kan vara sysselsatta i en kulturell och kreativ bransch eller i andra branscher. Totalt ingår nästan 170 000 individer i denna undersökningspopulation. Vi redovisar deras utbildningsbakgrund, bland annat hur stor andel som hade en högskoleutbildning med konstnärlig inriktning.

Reklam och kommunikation var det största yrkesområdet och omfattade 26 procent av samtliga yrkesverksamma (figur 13). Därefter följer design (16 procent) och scenkonst (8 procent).³⁶

Könsfördelningen var jämn med 49 procent kvinnor och 51 procent män. Kvinnor utgjorde en större andel inom reklam och kommunikation, kulturarv, arkitektur, mode, konst samt litteratur. Män utgjorde en större andel av de yrkesverksamma inom flera andra områden, framför allt design, dataspel och konsthantverk.

Figur 13. Antal med huvudsaklig sysselsättning i kulturella och kreativa yrken 2023, uppdelat på yrkesområde (SSYK) samt kvinnor och män.

Hög utbildningsnivå

Sammanlagt hade 48 procent en högskoleutbildning om minst två år – 38 procent hade en examen från högskolan och ytterligare 10 procent hade genomgått högskolestudier om minst två utan att ta examen. Gymnasial utbildning var näst vanligast (26 procent), följt av övrig eftergymnasial utbildning (20 procent), där bland annat utbildningar

³⁶ Indelningen av yrkesområden görs utifrån SSYK-koder och skiljer sig från indelningen av branschområden som görs utifrån SNI-koder.

vid folkhögskola, yrkeshögskola samt eftergymnasiala konst- och kulturutbildningar ingår. Även kortare kurser vid universitet eller högskola ingår i den kategorin. Utbildningsnivån är hög i jämförelse med befolkningen i stort, där 29 procent av personer i åldern 25–65 år hade en eftergymnasial utbildning om minst tre år 2023.

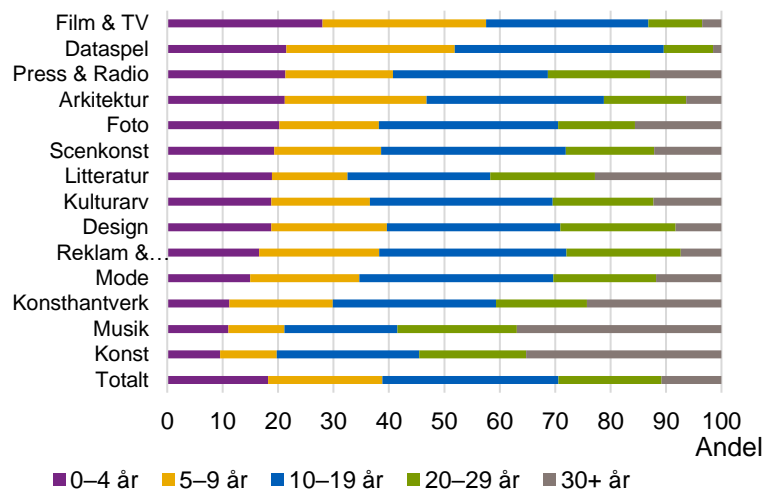
I genomsnitt hade cirka 10 procent av de högskoleutbildade en konstnärlig utbildningsinriktning. Det fanns tydliga skillnader mellan yrkesområden. Störst var andelen inom musik – cirka 50 procent. Därefter följer konst (cirka 40 procent), scenkonst (cirka 30 procent) samt mode (cirka 30 procent). Andelen med konstnärlig inriktning kan underskattas något, eftersom personer med både konstnärlig utbildningsinriktning och en yrkesexamen, exempelvis en lärarexamen, är registrerade utifrån sin yrkesexamen.

Lång tid sedan avslutad utbildning inom vissa yrkesområden

Figur 14 visar hur lång tid som gått sedan avslutad utbildning för alla högskoleutbildade inom kulturella och kreativa yrken år 2023. Mer än hälften (62 procent) hade avslutat sin utbildning för tio år sedan eller längre. Samtidigt hade 38 procent avslutat sin utbildning under de senaste tio åren (0–9 år).

Skillnaderna mellan yrkesområden är tydliga. Inom konst och musik, där andelen med konstnärlig utbildningsinriktning var hög, hade en stor andel avslutat sin utbildning längre tillbaka i tiden. Dataspel, film och tv samt arkitektur hade däremot en högre andel yrkesverksamma med relativt ny högskoleutbildning.

Figur 14. Tid sedan avslutad högskoleutbildning bland personer med huvudsaklig sysselsättning i kulturella och kreativa yrken 2023, fördelat på yrkesområde. Personer med en högskoleutbildning om minst 2 år (inkl. forskarutbildning).

Behov och förutsättningar för kompetensutveckling

För att uppnå en väl fungerande kompetensförsörjning behöver yrkesverksamma ha goda möjligheter till livslångt lärande och kompetensutveckling. I det här kapitlet beskriver vi vilka kompetensutvecklingsbehov som olika aktörer på arbetsmarknaden bedömer finns, och vilka förutsättningar lärosätena beskriver att de har att erbjuda kurser för yrkesverksamma.

För att få en bild av möjliga kompetensutvecklingsbehov har vi genomfört en enkätundersökning bland arbetsmarknadens aktörer, till exempel bransch- och arbetsgivarorganisationer, centrumbildningar och yrkesförbund. Sammanlagt besvarade 34 aktörer enkäten, som kompletterades med ett mindre antal intervjuer. Lärosäten som utfärdar konstnärliga examina har både fått besvara en enkät, och var inbjudna att delta i en digital hearing, kring deras arbetssätt och förutsättningar.

Enkät och intervjuer med arbetsmarknadsaktörer

Totalt har 34 arbetsmarknadsaktörer besvarat en enkät. Aktörerna kan delas in i bransch- och arbetsgivarorganisationer (13), centrumbildningar (7), yrkesförbund och intresseorganisationer (6), stödgivande myndigheter och andra organisationer (3), upphovsrättsorganisationer (3) samt allianser (2). Aktörer kan ha verksamhet som täcker mer än en kategori. Två aktörer inkom med synpunkter utanför enkäten. Vi har även intervjuat företrädare för tre regioner samt kulturskolan.

Syftet med urvalet har varit att täcka olika typer av aktörer vars verksamhet berör yrkesverksamma med konstnärlig högskoleutbildning. Samtliga branschområden täcks av minst en svarande aktör, och flest uppger att deras verksamhet rör musik och scenkonst. Aktörerna har besvarat frågor utifrån yrkesverksammas behov av kompetensutveckling och vidareutbildning inom sina respektive branscher. I rapporten används kompetensutveckling som ett samlande begrepp för de behov som framkommit.

Enkät och hearing med lärosäten

Lärosäten som har tillstånd att utfärda konstnärliga examina har fått besvara en enkät och blivit inbjudna att delta i en digital hearing. Sammanlagt deltog 15 av de 16 lärosätena i enkäten och/eller hearingen. Vid hearingen representerades varje lärosäte av en eller två deltagare, exempelvis prefekt, lektorer och utbildnings- och kvalitetssamordnare.

För en närmare beskrivning av metoden, se *Bilaga 2: Data och metod*.

Nedan beskriver vi några viktiga iakttagelser kring de behov av och förutsättningar för kompetensutveckling som framkommer. Resultaten gällande kompetensutvecklingsbehov bör tolkas som indikationer eftersom de inte utgör en fullständig kartläggning, och ska inte ligga till grund för kvantitativa slutsatser.

Flera behov av kompetensutveckling bland yrkesverksamma

När arbetsmarknadsaktörerna får bedöma olika kompetensutvecklingsområden bland yrkesverksamma framträder ett tydligt behov inom företagande, ekonomi och entreprenörskap (29 av 34 svar). Nästan samtliga allianser, bransch- och arbetsgivarorganisationer och centrubildningar svarade detta, men även flera stödgivande myndigheter och andra organisationer, upphovsrättsorganisationer samt yrkesförbund och intresseorganisationer lyfter samma behov. Svaren speglar att många yrkesverksamma inom branscherna är företagare eller kombinatorer. En arbetsmarknadsaktör beskrev situationen så här: konstnärligt utbildade saknar ofta entreprenörskunskaper och många identifierar sig inte som företagare, trots att de i praktiken är det – ett fenomen som beskrivs med uttrycket ”ofrivilliga företagare”.

Tre andra områden som en majoritet av arbetsmarknadsaktörerna pekar ut är upphovsrätt, immaterialrätt och avtalsrätt (24 av 34 svar), AI (21 svar) samt digitalisering och teknik (19 svar). Dessa tre områden överlappar delvis varandra. Exempelvis beskriver arbetsmarknadsaktörer att behovet inom AI gäller både användningen i skapandeprocesser och frågor kopplade till rättigheter och upphovsrätt, där lagstiftningen kring AI är central.

Något färre bedömer att yrkesverksamma inom deras branschområden i nuläget behöver utveckla konstnärliga kunskaper och färdigheter (16 svar). Färre uppger också att de ser behov av kompetensutveckling inom klimat och hållbarhet (14 svar).³⁷

Aktörer efterfrågar ökad kompetens inom entreprenörskap även hos nytexaminerade

Arbetsmarknadsaktörerna har också fått svara på ett par frågor om kompetenser bland nytexaminerade från konstnärliga utbildningar, och svaren ligger i linje med de identifierade kompetensutvecklingsbehoven bland yrkesverksamma. Flertalet arbetsmarknadsaktörer anser att nytexaminerade endast i viss

³⁷ År 2022 initierades en statlig satsning på livslång lärande med fokus på utbildningar som främjar klimatomställning och hållbar utveckling. Satsningen innebar att ersättningsbeloppet som lärosätena får per helårsstudent motsvarar den nivå som ett lärosäte normalt får avräkna för både helårsstudent och helårsprestation.

utsträckning har de färdigheter som behövs för att etablera sig som företagare.³⁸ Bland annat efterfrågas starkt kompetens inom ekonomi, entreprenörskap, marknadsföring, avtal och upphovsrätt. Samtidigt tyder enkätsvaren sammantaget på att aktörerna generellt bedömer att nyutexaminerade i stor utsträckning har de konstnärliga kunskaper och färdigheter som krävs för att kunna arbeta inom sitt yrkesområde.³⁹

Högskolan en av flera lämpliga anordnare

Arbetsmarknadsaktörerna efterfrågar en mångfald av utbildningsanordnare för att möta olika behov av kompetensutveckling bland yrkesverksamma inom kulturella och kreativa branscher. I enkätundersökningen pekar de 34 som besvarat enkäten framför allt ut branschorganisationer (29 svar) och universitet och högskolor (26 svar) som bäst lämpade att tillhandahålla kompetensutveckling eller vidareutbildning för yrkesverksamma inom deras branscher. Flera anger också alternativen yrkesförbund, yrkeshögskolan, folkhögskolor och arbetsgivare, medan något färre anger eftergymnasiala konst- och kulturutbildningar samt övriga privata utbildningsanordnare. Några lyfter också särskilt fram centrumbildningar.

Högskolan relevant för viss kompetensutveckling

Nästan alla arbetsmarknadsaktörer som ser ett behov av kompetensutveckling inom konstnärliga kunskaper och färdigheter menar att högskolan bör erbjuda kurser inom området. När det gäller andra områden är uppfattningarna mer delade. Endast drygt hälften av dem som bedömer att det finns kompetensutvecklingsbehov inom entreprenörskap, upphovsrätt, digitalisering och AI svarar att högskolan bör erbjuda kurser för yrkesverksamma inom dessa områden.

I fritextsvaren framkommer ett antal möjliga förklaringar till att andra utbildningsanordnare än högskolan anses mer lämpliga. Bland annat lyfts att behoven i vissa fall kan avse kortare kurser eller insatser, som inte behöver vara poänggivande. En annan möjlig förklaring som framkommer är att andra anordnare, såsom branschorganisationer och centrumbildningar, kan ha närmare kontakt med branscherna och därigenom i vissa fall uppfattas som bättre lämpade för att snabbt kunna erbjuda viss kompetensutveckling. En aktör uttrycker att

³⁸ 23 svar ”i viss utsträckning” och 4 svar ”inte alls” på frågan om i vilken utsträckning de som genomgått konstnärliga högskoleutbildningar har de färdigheter som krävs för att vara verksamma på en arbetsmarknad där många helt eller delvis försörjer sig som egenföretagare. 3 svar ”i stor utsträckning”, 1 svar ”helt och hållet” och 3 svar ”vet inte”.

³⁹ 11 svar ”i viss utsträckning” och 1 svar ”inte alls” på frågan om de som nyligen genomgått konstnärliga högskoleutbildningar har den kompetens som behövs för att kunna arbeta inom sitt yrkesområde. 11 svar ”i stor utsträckning”, 3 svar ”helt och hållet” och 8 svar ”vet inte”. Av fritextsvaren framgår att de flesta efterfrågar kompetens inom entreprenörskap och företagande, och att det inte är konstnärliga kompetenser de avser.

högskolan är lämplig för vidareutbildning, medan andra anordnare kan tillhandahålla annan kompetensutveckling.

Att arbetsmarknadsaktörerna pekar ut flera olika utbildningsanordnare kan delvis också vara en spegling av den mångfald av utbildningsbakgrunder som yrkesverksamma inom kulturella och kreativa branscher har. För dem som saknar högskolebakgrund kan det ofta vara naturligare att vända sig till andra delar av utbildningssystemet.

Högskolan kan bidra med mer anpassat innehåll

I enkätsvaren framkommer också hur högskolan på olika sätt kan utveckla kursutbudet. Ett antal arbetsmarknadsaktörer efterlyser att högskolan ska anpassa kurser för yrkesverksamma mer efter hur förutsättningarna inom konstnärliga branscher och yrken ser ut. Det gäller inte minst området företagande och entreprenörskap, bland annat finns efterfrågan på att dessa utbildningar anpassas mer till det ekonomiska ramverket för konstnärligt yrkesverksamma och modeller för konstnärsdrivna företag. Det lyfts också att utbildningar behöver anpassas efter att konstnärliga sektorer skiljer sig åt sinsemellan vad gäller till exempel försäljnings- och förmedlingsstrukturer. Det finns också aktörer som efterfrågar fler kurser inom konstnärligt ledarskap.

Ett önskemål som också nämns är utbildningar som visar hur konstnärlig kompetens kan användas i fler sammanhang. Detta skulle möjliggöra för konstnärer att, vid sidan av det egna skapandet, ta kvalificerade uppdrag där deras kompetens kommer till nytta.

Lärosätena har utvecklat kurser inom flera områden men ser utmaningar

I sina enkätsvar redovisar lärosätena flera exempel på utbildningar som har utvecklats för att möta kompetensbehov hos yrkesverksamma. Bland annat framgår att kurser som riktas till yrkesverksamma, förutom konstnärlig breddning och fördjupning, även avser mer allmänna kompetenser och aktuella samhällsutmaningar som klimatomställning, hållbar utveckling och digitalisering. Ett antal lärosäten lyfter fram att de har utvecklat kurser inom AI för att möta yrkesverksammas behov, och att fler kurser är under utveckling. Omvärldsanalys har även resulterat i utbildningar som är tvärdisciplinära.

Några lärosäten framhåller att den tid det tar att utveckla högskoleutbildningar kan utgöra ett hinder för att möta de specifika, omedelbara och snabbt föränderliga behov av kompetens som det kan handla om, till exempel inom AI och digitalisering. När kursen väl börjar kan innehållet redan ha blivit inaktuellt. Samtidigt kan högskolan vara särskilt lämpad för att bidra med ett mer kritiskt och reflekterande förhållningssätt. Till exempel diskuterades under

hearingen att högskolan kan ha en sådan roll att fylla vad gäller utbildningar inom AI för konstnärligt yrkesverksamma.

Flera lärosäten uppger att de känner igen efterfrågan på och också ger kurser riktade till yrkesverksamma inom företagande och entreprenörskap, och flertalet beskriver att de integrerar sådana moment i programutbildningarna. Det finns också etablerade samarbeten mellan konstnärliga högskolor och andra lärosäten för att erbjuda studenter och alumner kurser i entreprenörskap.⁴⁰ Samtidigt framhöll några företrädare under hearingen att deras lärosäten inte besitter spetskompetens inom området, och att andra aktörer, såsom centrumbildningar, kan vara bättre lämpade att ge sådana kurser för yrkesverksamma.

Lärare och kulturskolepedagoger viktiga för framtidens kompetensförsörjning

I praktiken börjar ett konstnärligt utövande ofta redan i tidig ålder, och den kommunala kulturskolans betydelse som plantskola lyfts ofta fram. De estetiska ämnena i skolan och högskoleförberedande estetiska program i gymnasieskolan kan också bidra till att barn och unga upptäcker och utvecklar sina konstnärliga förmågor.⁴¹ Lärarna och pedagogerna är därmed centrala för återväxten inom de kulturella och kreativa branscherna.

Kompletterande pedagogisk utbildning (KPU) ger personer med konstnärlig bakgrund en möjlighet att vidareutbilda sig till lärare, för att undervisa antingen på heltid eller parallellt med det konstnärliga yrket. För att möta bristen på utbildade kulturskolepedagoger startade regeringen år 2019 Kulturskoleklivet, en långsiktig satsning för att öka antalet pedagoger i landets kulturskolor. Sex lärosäten fick särskilda anslag för utbildning av nya kulturskolepedagoger såväl som kompetensutveckling av befintlig personal.

Behov av fler pedagoger till kulturskolan

Kulturrådets Kulturskolecentrum publicerade år 2019 en kartläggning av kompetensbehoven hos landets kulturskoleverksamheter.⁴² Den visar att undervisning kräver både konstnärlig och pedagogisk kompetens. Bland annat identifierades gemensamma kompetensbehov till ämnena musik, dans, teater, bild och form, film samt för gruppundervisning, öppen verksamhet och specialpedagogik. Andra

⁴⁰ Fyra konstnärliga högskolor ingår i samarbetsprojektet Stockholm School of Entrepreneurship tillsammans med Karolinska Institutet och Kungl. Tekniska högskolan genom vilket lärosätenas studenter och alumner får möjlighet att bredda sin utbildning, alternativt delta i kortare kurser eller workshops för att vidareutbilda sig i entreprenörskap.

⁴¹ Kulturrådet (2023). *Möjligheter, utmaningar, metoder - ett kunskapsunderlag om breddad rekrytering inom kultursektorn.*

⁴² Kulturrådet (2019). *Kulturskola i rörelse – kartläggning av kulturskolans kompetensbehov.*

viktiga områden var ledarskap och verksamhetsutveckling. I UKÄ:s intervju med Kulturskolecentrum beskriver företrädare att dessa behov i stort gäller fortfarande, och att behovet av nya pedagoger är betydande, både på grund av pensionsavgångar och för att möta nya krav när kulturskolan utvecklas. Efter pandemin har digitalisering också blivit ett prioriterat område. Alla pedagoger behöver inte avancerad digital kompetens, men en grundläggande nivå bedöms nödvändig.

Under de senaste två åren har Kulturskolecentrum sett att pedagoger söker färre kurser, och betonar behovet av mer flexibla upplägg. De ser också en utmaning i att kommuner saknar resurser för att täcka tjänstledighet och att äldre pedagoger ofta inte kan få studiemedel. Lärosäten beskriver att satsningen på Kulturskolelivet fortsatt möter utmaningar när det gäller att attrahera yrkesverksamma pedagoger.

Flexibilitet viktigt för yrkesverksamma

I arbetsmarknadsaktörernas enkätsvar framkommer betydande ekonomiska och tidsmässiga hinder som gör det svårt för många yrkesverksamma att ta del av kompetensutveckling. Eftersom en stor andel är egenföretagare måste de finansiera sin egen kompetensutveckling och fortbildning, och en uppfattning är att arbetsgivare i branscherna sällan heller prioriterar detta. Dessutom försvårar visstidsanställningar möjligheten att vara tjänstledig för studier, även på deltid, och de som har en paus mellan två uppdrag kan behöva ta så kallade brödjobb för att försörja sig.

För att kunna vidareutbilda sig krävs ofta stipendier eller annat stöd, men det framkommer också att regler för arbetsstipendier i sig kan utgöra hinder. Konstnärligt yrkesverksamma har dessutom ofta en lång utbildningsväg och många har därför uttömt sina möjligheter till studiemedel, vilket gör att de måste arbeta vid sidan av studierna.⁴³

Arbetsmarknadsaktörerna efterfrågar olika flexibla upplägg

Enkätsvaren visar att arbetsmarknadsaktörerna menar att högskolans kursutbud delvis är anpassat till yrkesverksammars förutsättningar att kunna delta, men att mer flexibilitet behövs.⁴⁴ Många kan dock inte ta ställning, vilket gör lägesbilden oklar. En möjlig förklaring till osäkerheten är att personer som besvarat enkäten saknar tillräckligt detaljerad kännedom om kursutbudet.

⁴³ Som regel beviljas studiemedel i 240 veckor för studier på eftergymnasiala utbildningar vilket motsvarar cirka sex års studier på heltid. Detta inkluderar både högskoleutbildningar och andra eftergymnasiala utbildningar, exempelvis konst- och kulturutbildningar.

⁴⁴ 7 svar ”inte alls”, 12 svar ”i viss utsträckning”, 3 svar ”i stor utsträckning” 10 svar ”vet inte”, 2 svar ”ej relevant”/bortfall.

En rad exempel på önskemål om mer flexibla kursupplägg framkommer: fler korta utbildningar (exempelvis modulbaserade kurser som kan kombineras med yrkesutövning), distans- och hybridupplägg, deltidsstudier, kvälls- och sommarkurser, utbildningar på fler orter samt flexibla studiegångar som fungerar för personer med heltidsarbete. I intervjuerna med regionala företrädare framkom också att avstånd till en högskola starkt påverkar möjligheten att delta i kompetensutveckling. Flexibla kursupplägg och att utbildningar ges på fler orter blir därför avgörande.

Flexibilitet behöver balanseras mot kvalitet

Under hearingen beskrev lärosätena hur de arbetar för att möta behovet av flexibilitet, bland annat genom sommarkurser, distans- och deltidsupplägg och genom att förlägga kurser på flera orter. Samtidigt framhölls att flexibilitet behöver balanseras mot förutsättningarna för att upprätthålla utbildningarnas kvalitet. Flera lärosätesföreträdare lyfte att det kan finnas utmaningar med att genomföra konstnärliga utbildningar på distans, eftersom undervisningen i många fall bygger på lärarnärvaro i det fysiska rummet. Det framkom även tveksamhet kring möjligheterna att erbjuda flexibla studiestarter, och att det kan vara svårt att hitta tillgängliga lärare för kurser på helger eller under sommaren.

Ekonomiska förutsättningar påverkar lärosätena

Högskoleutbildning på grundnivå och avancerad nivå finansieras i huvudsak genom att staten ersätter lärosätena för antalet helårsstudenter och för antalet helårsprestationer, det vill säga studenternas avklarade poäng. Varje lärosäte har ett takbelopp som anger den högsta ersättning det kan få. Ersättningen varierar mellan olika utbildningsområden. De konstnärliga områdena har betydligt högre ersättningsbelopp än övriga, eftersom de kräver mer lärarresurser och ställer större krav på lokaler och utrustning.⁴⁵

För att kunna kontrollera kostnader för utbildningar inom konstnärliga områden beslutar regeringen om det högsta antal helårsstudenter och helårsprestationer som lärosätena kan få ersättning för. Om antalet överskrider det tillåtna inom de konstnärliga områdena räknas ersättning i stället av mot andra utbildningsområden, dock högst upp till lärosätets takbelopp. Lärosätena kan därmed inte, som inom andra områden, själva avgöra i vilken omfattning kurser ska klassificeras som konstnärliga.⁴⁶

⁴⁵ SOU 2000:82. *Högskolans styrning - en utvärdering.*

⁴⁶ Utöver lärosäten som utfärdar konstnärliga examina har regeringen beslutat att även andra lärosäten kan få ersättning inom konstnärliga utbildningsområden. Orsaken är att vissa utbildningar innehåller konstnärliga inslag även om de inte leder till en konstnärlig examen. Exempel är medieutbildningar och tekniska utbildningar med inriktning mot design.

I både enkätsvar och under hearingen beskrev lärosätena hur resurstilldelningssystemet påverkar kursutbudet inom konstnärliga områden. Flera menar att nivån på takbeloppet påverkar möjligheten att anordna kurser för yrkesverksamma. Dessutom gör maxgränsen för hur många helårsstudenter och helårsprestationer som får avräknas inom konstnärliga områden att även om takbeloppsutrymme återstår så kan ersättningen för de konstnärliga områdena redan vara uppnådd av programstudenter. När ersättning i stället måste tas från områden med lägre belopp täcker dessa inte alltid de faktiska kostnaderna. En ytterligare utmaning i att få ekonomisk bäring är att konstnärliga utbildningar ofta är spetsutbildningar med små målgrupper och därmed liten efterfrågan.

Prioriteringar behöver också göras av fristående kurser riktade till andra målgrupper. Flera lärosätesföreträdare upplever att studenterna över tid blivit yngre och har lägre förkunskaper, inte minst efter pandemin. Detta skapar ett behov av förberedande kurser som kan fylla glappet mellan gymnasieskolan eller högskoleförberedande utbildningar och högskolan.

Under hearingen framkom att det finns en viss efterfrågan på uppdragsutbildning från branscherna men att det oftast inte är ekonomiskt möjligt. Lärosätesföreträdarnas bild är att arbetsgivare inom branscherna sällan har råd att finansiera uppdragsutbildning, bland annat på grund av de höga kostnaderna för konstnärliga utbildningar.

Arbetsmarknadsaktörer ser behov av mer samarbete

Ett återkommande mönster i arbetsmarknadsaktörernas enkätsvar är att de menar att lärosätena bör arbeta nära branscherna för att utveckla utbildningar som är relevanta och anpassade till efterfrågade behov. Arbetsmarknadsaktörerna har i enkäten fått beskriva vilka kontakter eller samarbeten med universitet och högskolor de haft kring utbudet av utbildningar, både vad gäller de utbildningar som leder till konstnärliga examina och kurser för yrkesverksamma.

Av beskrivningarna framgår att arbetsmarknadsaktörernas kontakter varierar stort från inga eller informella möten med lärosäten till etablerade, strukturerade forum, exempelvis dialogmöten där kompetensutvecklingsbehov diskuteras. Mindre formella former av utbyten förekommer också, och flera aktörer bidrar konkret genom föreläsningar om ämnen som företagande, marknadsföring, avtals- och upphovsrätt samt export. Samtidigt upplever vissa aktörer hinder för samarbete, såsom planeringsprocesser och kommunikationskanaler inom lärosätena eller begränsade resurser och prioriteringar inom högskolesektorn.

Lärosätena har flera olika kontaktytor

Flertalet lärosäten beskriver att kunskap om arbetsmarknadens utveckling och behov till stor del bygger på lärares, forskares och gästlärares egna konstnärliga yrkesverksamhet. Flera ger också exempel på återkommande kontakter med branschföreträdare genom nätverk samt deltagande i program- och branschråd. Ett antal lärosäten nämner att de har internationella kontaktytor. Kontakter och uppföljningar bland alumner är ytterligare viktiga källor för återkoppling om etablering, förändrade yrkesroller och behov av kompletterande kompetens. Under hearingen med lärosätena framkom att denna kunskap ofta är decentraliserad och inte alltid samlas på övergripande nivå.

Lärosätena lyfter också att det inte alltid är enkelt att identifiera arbetsmarknadens behov eftersom den är föränderlig och ofta svår att definiera. Yrkesverksamma kan både svara mot behov som finns, och själva skapa arbetstillfällen och efterfrågan.

Kontakter mellan utbildning och bransch sker också genom att studenter har praktik eller deltar i utställningar och offentliga produktioner. Några lärosäten beskriver uttryckligen att de har avtal för samarbete eller att de samverkar med näringsliv, offentlig sektor eller ideell sektor.⁴⁷ Samtidigt menar lärosätesföreträdare att samarbete och samverkan ofta är individberoende och därmed sårbart över tid, och att begränsad ekonomisk kapacitet hos mottagande organisationer är ett hinder, inte minst för fria grupper.

Utbildningar utvecklas på flera grunder

Lärosätena betonar att utbildningar utvecklas både utifrån behov som identifierats via olika kontaktytor och utifrån konstnärlig forskning och utvecklingsarbete. Flera lärosäten lyfter i sina enkätsvar fram den konstnärliga forskningens betydelse för innovation, samhällsutveckling och hållbar omställning genom att den bidrar med kreativitet, kritiskt tänkande och nya perspektiv. De fristående kurserna uppfyller också flera syften, och kan exempelvis bidra både till intern kvalitetsutveckling och spridning av konstnärlig forskning utanför programutbildningarna.

Under hearingen diskuterade lärosätesföreträdare hur konstnärliga utbildningar generellt bör förhålla sig till branschernas behov. Det kan finnas skillnader mellan utbildningsinriktningar: vissa är mer

⁴⁷ Ett innovationskontor vid Kungl. Musikhögskolan är också under inrättande. Syftet är att underlätta samarbetet mellan konstnärliga högskolor, andra lärosäten, näringslivet och offentlig sektor. Samarbetet ska främja tekniköverföring och utveckla nya produkter och tjänster som kombinerar konstnärliga och kreativa processer med teknisk innovation. Källa: Pressmeddelande från Kulturdepartementet, Utbildningsdepartementet. ”Innovationskontor för mer samarbete mellan kulturen och andra branscher”. Publicerad 23 juni 2025.

branschorienterade, andra är mer inriktade på fritt konstnärligt skapande. Detta kan skapa en spänning mellan branschbehov och lärosätets uppdrag att säkerställa att utbildningarna uppfyller examensmålen. Vissa lärosätesföreträdare framhöll värdet av att orientera studenter på programutbildningar om hur branschen fungerar, medan andra betonade att utbildningen i första hand handlar om att utveckla konstnärliga kompetenser. Studietiden ses då som en period för att utforska och utveckla den egna konstnärliga rösten. Utifrån det perspektivet ses de konstnärliga utbildningarna också som en del av ett större fält som påverkar branscherna, där konsten kan fylla behov som ännu inte är kända.

Avslutande diskussion

I den här rapporten har vi på olika sätt följt upp de konstnärliga högskoleutbildningarnas bidrag till kompetensförsörjningen i kulturella och kreativa branscher. Som framgick i inledningen av rapporten beskrivs de konstnärliga högskoleutbildningarna som centrala för kompetensförsörjningen inom branscherna. Vår uppföljning visar att majoriteten – sju av tio – sysselsatta som tog en konstnärlig examen senaste tioårsperioden var verksamma inom de kulturella och kreativa branscherna eller yrkena. Det är också tydligt att de flesta hade denna sysselsättning som sin största förvärvskälla. Samtidigt är det viktigt att understryka att detta är ett nedslag under ett år under en yrkesbana, och att sysselsättning kan variera över tid. Exempelvis visar uppföljningen att andelen med kulturell och kreativ sysselsättning ökade något under de fem första åren efter examen. Resultaten behöver även sättas i kontext: år 2023 hade kulturarbetsmarknaden nyligen återhämtat sig efter coronapandemin, samtidigt som Sverige gick in i en lågkonjunktur, vilket kan ha påverkat sysselsättningsmöjligheterna inte minst för nytexaminerade.⁴⁸ Resultaten visar vidare att de som tagit en konstnärlig examen var spridda över flera sektorer, med en klar majoritet sysselsatta i näringslivet.

I rapporten följer vi upp konstnärligt högskoleutbildades sysselsättning på ett brett sätt. Vi har inkluderat statistik om både bransch och yrke, och har inte ställt krav på någon viss inkomstnivå eller på att perioder av arbetslöshet inte får förekomma. Eftersom konstnärligt högskoleutbildade ofta har oregelbundna inkomster ger detta en viktig kompletterande bild av deras sysselsättning. Det framgår också att konstnärligt högskoleutbildade är sysselsatta inom andra delar av arbetsmarknaden, exempelvis inom utbildningsområdet. Det krävs dock ytterligare analyser för att fastställa hur stor andel inom denna grupp som har ett arbete där den konstnärliga bakgrunden kommer till användning.

Andelen kulturellt och kreativt sysselsatta varierar mellan olika examensinriktningar. Det kan finnas flera möjliga orsaker till detta, exempelvis att arbetsmarknaden är olika konkurrensutsatt inom olika branscher eller att kunskaper och färdigheter som utbildningarna ger i olika utsträckning är tillämpbara inom andra bransch- och yrkesområden. I enkätsvaren pekar flera arbetsmarknadsaktörer också på ekonomiska villkor och minskade offentliga anslag som orsaker till att yrkesverksamma byter bana. I rapporten framkommer att det finns vissa skillnader i kulturell och kreativ sysselsättning mellan

⁴⁸ Myndigheten för kulturanalys (2022). *Kulturarbetsmarknaden efter pandemin*. Faktablad 2022:2.

examinerade med olika bakgrund. Det har tidigare konstaterats att det finns en snedrekrytering till kultursektorns utbildningar och i förlängningen till konstnärliga yrken, och att bland annat en osäker arbetsmarknad och ojämna inkomster kan vara hinder för att attrahera personer med sämre ekonomiska resurser.⁴⁹

Behov av kompetensutveckling

Arbetsmarknadsaktörernas enkätsvar indikerar att det finns kompetensutvecklingsbehov bland yrkesverksamma inom ett antal olika områden. Flest pekar ut behov inom företagande, ekonomi och entreprenörskap. Det är ett behov som tidigare också lyfts.⁵⁰ Många i branschen är också företagare – i vår uppföljning framgår att mer än hälften var företagare eller kombinatörer år 2023. Flera pekar också ut behov inom bland annat upphovsrätt, AI samt digitalisering och teknik. Det har i en tidigare utredning framkommit att det efter tio till femton år kan inträda en fas där den konstnärligt yrkesverksamma behöver lära sig nya tekniker eller fortbilda sig på annat sätt, samt förnya sitt nätverk.⁵¹ I vår uppföljning framkommer att det bland samtliga sysselsatta inom kulturella och kreativa yrken år 2023 varierade stort mellan yrkesområden hur lång tid som gått sedan avslutad högskoleutbildning, vilket kan indikera att omfattningen av kompetensutvecklingsbehoven varierar.

Arbetsmarknadsaktörerna är delade kring högskolans roll. I enkätsvaren framgår bland annat att det finns olika behov av kompetensutveckling, där efterfrågan ibland handlar om snabbare och kortare insatser. Även lärosäten bedömer att vissa kompetensutvecklingsbehov bättre kan mötas av andra utbildningsanordnare. Högskolans främsta bidrag ligger inte i att vara snabbast utan i att vara den aktör som kan erbjuda fördjupning och kritisk analys, och sammanhang där exempelvis tekniska, juridiska och konstnärliga perspektiv kan mötas. Möjligheten att studera vidare för att bli lärare eller kulturskolepedagog är också en viktig del i lärosätenas uppdrag att erbjuda ett utbildningsutbud för livslångt lärande.

Lärosätena beskriver också att nuvarande takbeloppsgränser påverkar förutsättningarna att erbjuda kurser för yrkesverksamma, och att det kan vara svårt att uppnå full kostnadstäckning för fristående kurser eftersom man i vissa fall redan når taket för ersättning för konstnärliga utbildningsområden. Detta innebär att utrymmet för att utveckla och

⁴⁹ Kulturrådet (2023). *Möjligheter, utmaningar, metoder - ett kunskapsunderlag om breddad rekrytering inom kultursektorn*.

⁵⁰ SOU 2022:44. *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher*. Betänkande av Kreativa Sverige.

⁵¹ SOU 2018:23. *Konstnär – oavsett villkor*. Betänkande av Konstnärspolitiska utredningen.

erbjuda fler fristående kurser utifrån nuvarande ersättning och takbelopp kan vara begränsat.⁵²

För att resurser ska utnyttjas effektivt och för att kursutbudet ska vara överskådligt för yrkesverksamma kan det finnas skäl att inom sektorn tydliggöra vilka kompetensbehov högskolan har särskilda förutsättningar att tillgodose, och vilka insatser som i större utsträckning kan utföras av andra aktörer. De etablerade kontaktytor mellan lärosätena och arbetsmarknaden som beskrivs i rapporten skulle kunna utgöra forum för sådana strategiska överväganden. Med hänsyn till lärosätenas olika ämnesprofiler är det dessutom inte sannolikt att alla lärosäten kan erbjuda kurser inom samtliga efterfrågade kompetensområden, vilket också kan vara en aspekt att väga in.

Det finns också en efterfrågan på att kurser för yrkesverksamma ska ha flexibla upplägg. Distansundervisning kan bland annat bidra till att tillgången till kompetensutveckling blir mer likvärdig mellan konstnärligt yrkesverksamma i olika delar av landet. Samtidigt är lärarnärvaro på plats i flera fall en central del av utbildningar med konstnärligt innehåll, och det är viktigt att utbildningarnas kvalitet inte påverkas negativt vid distansupplägg eller andra åtgärder för ökad flexibilitet.

Fler möjliga uppföljningar

Sysselsättningen bland konstnärligt examinerade behöver fortsätta följas upp över tid. I denna rapport har vi inkluderat största och näst största förvärvsinkomst – det är möjligt att en uppföljning av mindre inkomster skulle visa att fler hade anknytning till de kulturella och kreativa branscherna. Det har också länge konstaterats att det saknas enhetlig och löpande statistik om de kulturella och kreativa branscherna med inriktning på ekonomiska uppföljningar.⁵³ Det kan finnas anledning att vidareutveckla definitioner av branscher och yrken med hänsyn även till aspekter som rör kompetensförsörjning specifikt, utifrån att det kan finnas närliggande branscher och yrkesområden som inte ingår i nuvarande indelning.

I rapporten framkommer indikationer på att studenter på konstnärliga program i vissa fall fullföljer utbildningen utan att ta ut examen, vilket kan påverka den uppmätta examensfrekvensen. I uppföljningen

⁵² En särskild ersättningsmodell för omställning och vidareutbildning har utretts, se *Promemoria. En särskild ersättningsmodell för utbildning för omställning och vidareutbildning för yrkesverksamma*. Dnr U2025/01339. Av budgetpropositionen för 2025 (Prop. 2024/25:1 Utgiftsområde 16) framgår att regeringen bedömer att de konstnärliga högskolorna har relativt liten verksamhet vilket innebär en större ekonomisk sårbarhet, och för att långsiktigt säkerställa hög kvalitet i utbildning vid de konstnärliga lärosätena avser regeringen analysera hur resurstilldelningssystemet bättre kan anpassas för att stödja detta.

⁵³ Myndigheten för kulturanalys har fått i uppdrag att lämna förslag på hur tillförlitlig och relevant nationell statistik om de kulturella och kreativa branschernas ekonomiska värden kan produceras och publiceras löpande. Se Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Myndigheten för kulturanalys. Ku2025/01141 (delvis)/Ku2025/01230.

framkommer också att det bland sysselsatta i kulturella och kreativa yrken finns de som har en högskoleutbildning utan examen. Samtidigt tar en del studenter en konstnärlig examen efter att enbart ha läst fristående kurser. För att kartlägga hur vanligt det är att fullfölja konstnärliga utbildningar utan examen och hur fullföljd utbildning och sysselsättning hänger ihop krävs vidare analyser.

Den höga andelen inresande studenter på konstnärliga utbildningar visar på utbildningarnas internationella karaktär, och många konstnärligt utbildade har en internationell arbetsmarknad. Att så många studenter är inresande innebär dock att sysselsättningen för en betydande del av studenterna inte kan följas statistiskt. Det saknas registeruppgifter om studenter som flyttar utomlands eller arbetar i Sverige utan att vara folkbokförda. Även svenska studenter studerar utomlands, och de som arbetar utomlands efter studierna kan bidra till kompetensförsörjningen internationellt. Analyser av kompetensförsörjningen ur ett internationellt perspektiv skulle därför kunna vara ett komplement till denna uppföljning.

Referenser

Gribbe, J. (2022). *Förändring och kontinuitet. Reformen inom högre utbildning och forskning 1940–2020.*

Högskoleförordningen (1993:100).

Kreativ Sektor (2025). *Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna.*

Kulturrådet (2019). *Kulturskola i rörelse – kartläggning av kulturskolans kompetensbehov.*

Kulturrådet (2023). *Möjligheter, utmaningar, metoder - ett kunskapsunderlag om breddad rekrytering inom kultursektorn.*

Myndigheten för kulturanalys (2022). *Kulturarbetsmarknaden efter pandemin.* Faktablad 2022:2.

Myndigheten för kulturanalys och Konstnärnämnden (2025). *Konstnärers inkomster. Jämförelser mellan populationer i den skapande kärnan av KKB och övriga förvärvsarbetande.* 2025-10-30.

Myndigheten för yrkeshögskolan (2023). *Vad gör studerande efter avslutad konst- och kulturutbildning?* Avslutsår 2017.

Promemoria. *En särskild ersättningsmodell för utbildning för omställning och vidareutbildning för yrkesverksamma.* Dnr U2025/01339.

Prop. 2004/05:162. *Ny värld – ny högskola.*

Prop. 2024/25. Budgetpropositionen för 2025. Utgiftsområde 16.

Regleringsbrev för budgetåret 2025 avseende Universitetskanslersämbetet. U2024/02837 (delvis)/U2024/02859.

Regleringsbrev för budgetåret 2026 avseende Myndigheten för kulturanalys. Ku2025/01141 (delvis)/Ku2025/01230.

Skr. 2023/24:111. *Strategi för företag i kulturella och kreativa branscher.*

SOU 2000:82. *Högskolans styrning - en utvärdering.*

SOU 2015:70. *Högskoleutbildning under 20 år.* Betänkande av Utredningen om högskolans utbildningsutbud.

SOU 2018:23. *Konstnär – oavsett villkor*. Betänkande av Konstnärspolitiska utredningen.

SOU 2022:44. *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher*. Betänkande av Kreativa Sverige.

Tillväxtverket (2018). *Kreametern– metodrapport. Metod och källor till svensk statistik för kulturella och kreativa näringar*. Rapport 0258.

UKÄ (2021). *Utvärdering av konstnärliga utbildningar. En översikt av resultat och erfarenheter*. Rapport 2021:6.

UKÄ (2025). *Etablering på arbetsmarknaden efter studier i högskolan - examinerade på grundnivå och avancerad nivå 2021/22*. Dnr 51-00048-25.

Bilaga 1. Tabeller

Tabell B1. Examenstillstånd för konstnärliga examina på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

Lärosäte	Konstnärlig högskoleexamen	Konstnärlig kandidatexamen	Konstnärlig magisterexamen	Konstnärlig masterexamen	Konstnärlig licentiatexamen	Konstnärlig doktorsexamen
Konstnärliga högskolor						
Beckmans Designhögskola		X				
Konstfack		X	X	X	X ^a	X ^a
Kungl. Konsthögskolan		X		X		
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm	X	X	X	X		
Stockholms konstnärliga högskola	X	X	X	X	X ^b	X ^b
Övriga universitet och högskolor						
Göteborgs universitet	X	X	X	X	X	X
Högskolan i Borås		X		X	X ^c	X ^c
Karlstads universitet	X	X		X		
Linnéuniversitet	X	X	X	X		
Luleå tekniska universitet	X	X	X	X		
Lunds universitet	X	X	X	X	X	X
Mälardalens universitet	X	X		X		
Umeå universitet	X	X	X	X		
Örebro universitet	X	X				
Enskilda utbildningsanordnare						
Brunnsviks folkhögskola	X					
Marie Cederschiöld högskola	X	X				

^a Inom området bild, form, rum ^b Inom området konstnärliga praktiker

^c Inom området textil och mode

Tabell B2. Antal examinerade uppdelat på lärosäte och inriktning (SCB:s indelning) 2013–2022. Enbart högsta examina är inkluderad. Antal är avrundande till närmsta tiotal. (.. indikerar antal under 5 examinerade).

	Arkitektur	Cirkus	Dans	Design	Dramatik och scenframställning	Fri konst	Konsthantverk	Litteraturvetenskap	Litterärt skapande	Medieproduktion	Musik	Musikdramatisk scenframställning	Teatervetenskap	Övrigt inom konst och media
Beckmans Designhögskola				370										
Göteborgs universitet				560	80	170	280		70	250	480	90		
Högskolan i Borås				260										
Karlstads universitet											30			
Konstfack				610		260	310							
Kungl. Konsthögskolan						250								
Kungl. Musikhögskolan i Stockholm											940			
Linnéuniversitetet				240				80		100				
Luleå tekniska universitet				30	..					180	260		50	
Lunds universitet				330	130	190		80			410		..	
Marie Cederschiöld högskola											50			
Mälardalens universitet											40			
Stockholms konstnärliga högskola		70	190			90		500
Umeå universitet	480			400		200		40						
Örebro universitet											160			

Tabell B3. Examinerade från konstnärliga utbildningar 2013–2022 samt folkbokförda, sysselsatta och kulturellt och kreativt sysselsatta 2023. (.. indikerar antal under 50).

	Antal examinerade 2013–2022	Antal folk- bokförda	Antal syssel- satta	Andel (%) syssel- satta	Antal kulturellt och kreativt sysselsatta	Andel (%) kulturellt och kreativt sysselsatta
Totalt	9 350	7 730	6 740	87	4 630	69
Kvinnor	5 610	4 660	4 020	86	2 750	68
Män	3 750	3 070	2 710	88	1 890	70
Examensnivå						
Grundnivå	5 600	5 010	4 400	88	3 020	69
Avancerad nivå	3 680	2 670	2 290	86	1 600	70
Forskarnivå	70	50
Inresande studenter	2 020	790	520	65	350	69
Svenska studenter	7 330	6 940	6 220	90	4 280	69
Svensk bakgrund	6 350	6 080	5 500	90	3 810	69
Utländsk bakgrund	980	860	720	84	470	65
Föräldrarnas utbildningsnivå						
Högutbildade	3 930	3 730	3 360	90	2 400	71
Medelhögt utbildade	2 140	2 070	1 880	91	1 260	67
Lågutbildade	890	860	770	89	490	63

Tabell B4. Examinerade från konstnärliga utbildningar 2013–2022 samt folkbokförda, sysselsatta och kulturellt och kreativt sysselsatta 2023. (.. indikerar antal under 50).

	Antal examinerade 2013–2022	Antal folk- bokförda	Antal syssel- satta	Andel (%) syssel- satta	Antal kulturellt och kreativt sysselsatta	Andel (%) kulturellt och kreativt sysselsatta
Arkitektur	480	430	330	78	260	77
Cirkus	70
Dans	190	120	100	83	60	66
Design	2 810	2 220	1 860	84	1 270	68
Dramatik och scenframställning	210	190	170	88	140	81
Fri konst	1 060	860	730	86	450	61
Konsthantverk	590	520	460	88	260	56
Litteraturvetenskap	40
Litterärt skapande	230	210	180	86	100	54
Medieproduktion	430	370	330	90	200	59
Musik	2 460	2 060	1 890	92	1 350	71
Musikdramatisk scenframställning	180	140	120	87	90	75
Teatervetenskap	50	50
Övrigt inom konst och media	500	460	430	93	380	89

Tabell B5. Sysselsättning och kulturell och kreativ sysselsättning 1, 3 och 5 år efter examen. Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 (1 år), 2013–2020 (3 år) respektive 2013–2018 (5 år).

Sysselsatta						
Personer som tog en konstnärlig examen och var folkbokförda uppföljningsåret.						
	1 år		3 år		5 år	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Totalt	6 340	79	4 960	82	3 600	85
Kvinnor	3 840	80	2 900	81	2 070	82
Män	2 500	78	2 060	84	1 530	88
Kulturellt och kreativt sysselsatta						
Personer som tog en konstnärlig examen 2013–2022 och var sysselsatta uppföljningsåret.						
	1 år		3 år		5 år	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
Totalt	4 260	67	3 440	69	2 560	71
Kvinnor	2 610	68	2 020	69	1 490	72
Män	1 650	66	1 420	69	1 070	70

Bilaga 2. Data och metod

Statistisk uppföljning

Den statistiska uppföljningen bygger på registeruppgifter från Statistiska centralbyrån (SCB) och omfattar data från Universitets- och högskoleregistret samt Longitudinell integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA). I LISA ingår uppgifter från Registerbaserad arbetsmarknadsstatistik (RAMS) till och med 2021 och, från och med 2022, från Befolkningens arbetsmarknadsstatus (BAS), som ersatt RAMS. Den senast tillgängliga statistiken vid leveranstillfället avser kalenderåret 2023.

Uppföljningen omfattar två populationer: den första populationen avser de som tagit en konstnärlig examen under perioden 2013–2022 och som var sysselsatta vid respektive uppföljningstillfälle. Den andra populationen avser samtliga som hade ett kulturellt och kreativt yrke som huvudsaklig sysselsättning år 2023.

Avgränsningen till individer som är klassificerade som sysselsatta säkerställer att analysen avser personer med arbetsmarknadsanknytning vid respektive uppföljningstillfälle.

Uppföljningen av sysselsättning omfattar kulturella och kreativa branscher såväl som kulturella och kreativa yrkesroller. Branscher identifieras enligt standard för svensk näringsgrensindelning (SNI 2007) och yrken enligt standard för svensk yrkesklassificering (SSYK 2012). SNI-koden avser den primärt angivna näringsgrenen vid individens arbetsställe. Uppgifter om arbetsställe hämtas från SCB:s företagsdatabas (FDB).

Definitionen av kulturella och kreativa branscher och yrken i denna rapport motsvarar de 93 SNI-koder på femsiffrig nivå och 46 SSYK-koder på fyrsiffrig nivå som Kreativ Sektor listat i rapporten ”Uppdaterad statistik för de kulturella och kreativa branscherna” (2025), s. 42–47. Definitionerna är en uppdatering av de som Tillväxtverket tog fram i *Kreametern*.⁵⁴

Examinerade från konstnärliga utbildningar

Den första undersökningspopulationen utgörs av individer som tagit en konstnärlig examen under kalenderåren 2013–2022 och som vid uppföljningstillfället var klassificerade som sysselsatta, vilket i SCB:s

⁵⁴ Tillväxtverket (2018). *Kreametern – metodrapport*. Metod och källor till svensk statistik för kulturella och kreativa näringar. Rapport 0258.

register definieras som en person som utfört förvärvsarbete, antingen som egen företagare eller som anställd, motsvarande minst en timme per vecka under november månad det aktuella året. Eftersom examen kan tas ut vid olika tidpunkter under året varierar den faktiska uppföljningstiden något.

Inom denna population analyseras andelen som var kulturellt och kreativt sysselsatta, definierat utifrån antingen bransch eller yrke. Genom att kombinera uppgifter om bransch och yrke ger rapporten en mer heltäckande bild av kulturell och kreativ sysselsättning för de med en konstnärlig examen än vad enbart bransch eller yrke skulle ge. För att även fånga personer med låga eller ojämna inkomster från kulturella och kreativa branscher och yrken under året har uppgifter om huvudsaklig sysselsättning kombinerats med uppgifter om största och näst största förvärvskälla.

Bortfall

Individerna ingår det år de tog sin högsta konstnärliga examen. Individer som tog en konstnärlig examen till och med 2022 och därefter en konstnärlig examen på högre nivå vårterminen 2023-vårterminen 2024 ingår inte i populationen.

I uppföljningen av konstnärligt examinerade 2013–2022 saknas uppgifter om antingen SNI eller SSYK för ett fåtal individer som är sysselsatta/förvärvsarbetande per uppföljningsår. Uppföljningsåret 2023 saknades uppgift för någon inkomstkälla för mindre än 0,1 procent av de sysselsatta. Dessa individer har klassificerats som att de inte har en kulturell och kreativ sysselsättning.

För egenföretagare saknas i flera fall tillförlitlig uppgift om SSYK. Endast de som har en uppgift som enligt SCB visar yrkets överensstämmelse med det organisationsnummer personen blivit sysselsatt på antas ha ett kulturellt och kreativt yrke. Imputerade yrkesuppgifter har använts för vissa individer när det finns en koppling till företagsnamn och bransch. Sannolikt är andelen med ett kulturellt och kreativt yrke större än vad som anges i rapporten, men osäkerheter i uppgifterna gör att de inte räknas in.

I Kreativ Sektors rapport gjordes en handpåläggning av SNI-koder för att även inkludera företag där inte bara första angivna SNI-koden avsåg kulturell och kreativ bransch samt företag vars SNI-kod inte stämde med deras faktiska verksamhet. Handpåläggningen gjordes också i syfte att exkludera företag som hade en matchad SNI-kod men vars huvudsakliga verksamhet inte bedömdes beröra kulturella och kreativa branscher. UKÄ har använt samma metod som i Kreativmatern och utgått från första angivna SNI-kod och har inte gjort någon manuell handpåläggning. Det kan innebära både viss under- och övertäckning,

men eftersom denna uppföljning inte avser företagens ekonomiska värde bedömer vi att det har en mindre påverkan på resultaten.

Tidsseriebrott

Uppgifter är hämtade från RAMS avseende åren 2013–2021. Från och med 2019 baserades RAMS på arbetsgivardeklarationer på individnivå (AGI) i stället för arbetsgivarnas kontrolluppgifter (KU). Definitionen av förvärvsarbete förändrades, bland annat genom att det för anställda krävs en löneutbetalning över 99 kronor i november för att klassificeras som förvärvsarbetande.

Uppgifter för åren 2022–2023 är hämtade från BAS. I BAS motsvaras förvärvsarbetade av sysselsatta. BAS årsregister motsvarar RAMS i stor utsträckning, men det finns ett antal skillnader. Bland annat att nordiska inkomster inkluderas i BAS, och att definitionen av företagare/egenföretagare har ändrats.⁵⁵ I hela befolkningen så innebär förändringen ett större antal företagare i aktiebolag.

Sysselsatta i kulturella och kreativa yrken

Den andra populationen består av samtliga individer som under 2023 hade sin huvudsakliga sysselsättning i kulturella och kreativa yrken, oavsett utbildningsbakgrund. Denna population avgränsas enbart utifrån yrkesanknytning (SSYK-kod) och omfattar därmed personer med både konstnärlig och annan utbildningsbakgrund. Syftet är att beskriva sammansättningen av de personer som arbetar i kulturella och kreativa yrken, bland annat avseende kön, utbildningsbakgrund och yrkesområde, samt att belysa vilka utbildningsvägar som bidrar till kompetensförsörjningen inom sektorn.

Konstnärlig utbildningsbakgrund

Med konstnärlig utbildningsbakgrund menas konstnärliga examina och äldre motsvarande examina såväl som annan högskoleutbildning med konstnärlig inriktning. De konstnärliga utbildningsinriktningarna som används definieras utifrån svensk utbildningsnomenklatur (SUN). Följande SUN-inriktningar ingår i denna uppföljning: 211a, 212a, 212b, 212c, 212x, 213a, 214x, 215z, 223x och 219z. Personer med både konstnärlig utbildningsinriktning och en yrkesexamen prioriteras efter sin yrkesexamen.

⁵⁵ För mer information om skillnaderna mellan BAS och RAMS se ”Skillnader mellan BAS och RAMS årsregister”, 2023-11-23
https://www.scb.se/contentassets/592dcafe2a3b4e65b8e5434796bab0af/skillnader_mellan_rams_och_bas_arsregister.pdf

Bortfall

Eftersom klassificeringen baseras på individens registrerade yrke omfattar populationen endast personer där en sådan uppgift finns tillgänglig. SSYK-uppgift registreras inte alltid för egenföretagare, och i de fall uppgift finns kan den avse ett annat arbete än den verksamhet som bedrivs i företaget. Undertäckning kan därför förekomma, särskilt för personer som kombinerar flera sysselsättningar eller har kortare uppdrag, vilket är vanligt inom de kulturella och kreativa branscherna.

Frågor till arbetsmarknadsaktörer och lärosäten

UKÄ har även inhämtat synpunkter från arbetsmarknadsaktörer och lärosäten genom enkäter och andra kompletterande underlag.

Enkät till arbetsmarknadens aktörer

I början av hösten 2025 mottog 64 aktörer med verksamhet som berörde kulturella och kreativa branscherna en enkät. Urvalet gjordes med utgångspunkt i de aktörer som tidigare lämnat yttranden på remissen av Kreativa Sverige⁵⁶, och som bedömdes ha verksamhet av relevans för personer med konstnärliga högskoleutbildning. Urvalet skulle också täcka samtliga branschområden och olika typer av aktörer.

I enkätfrågorna låg särskilt fokus på kompetensutveckling för yrkesverksamma men frågor ställdes även om kompetenser bland examinerade från konstnärliga program och kontakter med lärosäten. Enkäten omfattade 15 frågor, varav sex öppna och nio med fasta svarsalternativ. De senare inkluderades i syfte att underlätta analysen av de öppna svaren och är inte avsedda att ligga till grund för kvantitativa slutsatser. Aktörerna har besvarat frågor utifrån yrkesverksammas behov av kompetensutveckling och vidareutbildning inom sina respektive branscher.

Totalt 34 aktörer besvarade enkäten, fördelade på bransch- och arbetsgivarorganisationer, stödgivande myndigheter och andra organisationer, yrkesförbund och andra intresseorganisationer, allianser, centrubildningar och upphovsrättsorganisationer.

Följande besvarade enkäten: Association of Swedish Fashion Brands, Bildkonst Sverige, Bildleverantörernas Förening, Bildupphovsrätt i Sverige, Centrum för dramatik, Cirkuscentrum, Danscentrum, Dataspelsbranschen, DIK, Export Music Sweden, Folkbildningsrådet, Föreningen Svenska Tecknare, Författarcentrum, Hantverkarnas

⁵⁶ Remiss av SOU 2022:44 Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher (Dnr Ku2022/01357).

riksorganisation, Ideell Kulturallians, Illustratörcentrum, Konsthantverkscentrum, Konstnärernas Riksorganisation, Konstnärscentrum, Konstnärsnämnden, Kreativ Sektor, Länsteatrarnas samarbetsråd, MAIS – Musikarrangörer i samverkan, Musikalliansen, SKAP, Svensk scenkonst, Svenska Fotografers Förbund, Svenska Förläggareföreningen, Svenska Oberoende Musikproducenter, Sverige yrkesmusikerförbund, Sveriges artisters och musikers intresseorganisation (SAMI), Sveriges Lärare, Teateralliansen och Trä och möbelföretagen. Två bransch- och arbetsgivarorganisationer valde att inkomma med fritextsvar utanför enkätformuläret. Enkäten kompletterades med intervjuer med Region Norrbotten, Region Skåne, Region Sörmland och Kulturrådets Kulturskolecentrum.

Enkät till lärosäten

I juni 2025 mottog de 16 lärosäten som har tillstånd att utfärda konstnärliga examina en enkät. Totalt 14 lärosäten inkom med svar.⁵⁷ I enkäten fick lärosätena besvara sju öppna frågor, i huvudsak kring hur de utvecklat och anpassat sitt utbildningsutbud inom konstnärliga områden i relation till arbetsmarknadens behov. Lärosätena hade även möjlighet att bifoga egna uppföljningar av sysselsättningen bland examinerade från konstnärliga program.

I oktober 2025 bjöds lärosätena in till en digital hearing med UKÄ. Under mötet fick representanter för lärosätena utifrån ett antal frågor diskutera de resultat som framkommit i enkätundersökningen till branschaktörerna. Lärosätena fick bland annat också en fråga om genomströmning på de konstnärliga utbildningarna. Medarbetare från UKÄ tog anteckningar under diskussionerna. Sammanlagt deltog 21 representanter från 14 lärosäten under mötet. Vid hearingen representerades varje lärosäte av en eller två deltagare, exempelvis prorektor, prefekt, viceprefekt, professorer, lektorer samt utbildnings- och kvalitetssamordnare.

Svaren från enkäterna och anteckningar från dialogmötet och intervjuerna har sammanställts och tematiserats under övergripande analysområden.

⁵⁷ Ett lärosäte meddelade att de för närvarande inte erbjuder konstnärliga utbildningar och avstod av den anledningen från att svara.

Universitetskanslersämbetet (UKÄ) ska bidra till att stärka den svenska högskolan och Sverige som kunskapssamhälle. Vi granskar kvaliteten på högskoleutbildningarna, vi analyserar och följer upp utvecklingen inom högskolan och vi bevakar studenternas rättssäkerhet.

uka.se

